

№ 113.

Kalendarzyk tygodniowy:

Wt. św. Bernarda.
Śr. św. Wiktora M.
Czw. **Boże Ciało**.
Piąt. św. Dezyderego B.
Sob. św. Joanny.
Niedz. św. Grzegorza.
Pon. św. Filipa.

Wschód słońca godz. 4 m. 00
Zachód słońca godz. 7 m. 54
Dług dnia godz. 15 m. 54
Przybyło godz. 8 m. 20

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie " 3 " —
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " " 50
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 1 kop. 40
Półrocznie " 3 " 70

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.

Telefon № 593

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Wtorek, dnia 20 maja 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Fabianicach u p. Teodora Minko
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENY OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 30 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honoraryum Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rub. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dnie świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-jej po południu.

FIRMMENT MLECZNY
"LACTOGASPINE"
BERAT ET VERDEILLE
w Paryżu
leczy radykalnie wszelkie choroby
ŻOŁĄDKA I KISZEK
Ządać we wszystkich wiołaznych aptokach i skł. aptecznych.
Sprzedaż głów.: Labor. Przetw. Lecz. Mlecz. Nowy Świat, 32, Tel. 18-69.

49

AKUSZERYA i choroby kobiece

Piotrkowska 120. Tel. 31-32

Dr. med. S. ARONSON,

były asystent kliniki berlińskiej. Przyjmuje do 10 i pół rano i od 4—6 do poł. W niedziele od 10—12. 1497

Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przychodni. (Porada 30 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11 1/2—1 1/2, w południe i 7 1/2—8 1/2, wieczorem, w nie. dziele i święta od 8—10 rano i od 12 1/2—1 1/2, po połud. Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie. 541

HYDROFUGE
"CASTOR"

Najtańsza i najracjonalniejsza izolacja fundamentów. Osuszenie murów wilgotnych. Wstrzymanie wody zaskórnej.

Edward Zochowski

WARSZAWA, Koszykowa 7, telef. 86-20 i 27-95.

Sklep Galanterii, ul. Przejazd 16.

(DAMSKA I MĘSKA)

Mam honor zawiadomić Sz. Panie i Klientki, że otrzymałam na sezon letni

Bluzki wiedeńskie

Etaminowe i batystowe.

Z poważaniem

Wł. Janiszewska,

Ulica Przejazd Nr. 16 (naprz. placu Cyklistów).

Liczne analizy stwierdziły, że

śmietana

kupowana na targu, przeważnie bywa fałszowaną. Wyborową 1499

śmietanę

bez żadnych domieszek poleca Warszawskie Tow. Ziemiańskie Mleczarskie. Sprzedaż detaliczna w sklepach Towarzystwa. Sprzedaż hurtowa, Spacerowa 17, telefon 27-71

Wyłączna sprzedaż mleka sterylizowanego i homogenizowanego "Spójnia" dla dorosłych i niemowląt. Ządać wszędzie.

7mio klasowa szkoła żeńska
imienia Elizy Orzeszkowej
pod kierunkiem

Dr. fil. M. Stefanowskiej

podają do wiadomości, że egzaminy dla nowowstępujących uczennic rozpoczynają się dnia 9-go czerwca o godz. 10-jej rano.

Zapis odbywa się w kancelarii szkoły (Spacerowa 21) codziennie od 9-jej rano do 3-jej po południu. 1491

Niema różnicy.

Kiedy w miłosnem upojeniu na „je” usteczka zwróć wzrok, nie mogą oprzeć się pragnieniu, aby nie zrobili cmokl... cmokl... Kiedy koniaku butelczynę Szustowa ujrzą winny sok w mych ustach smaczną rodzi ślinę, i robię zuowa cmokl... cmokl... cmokl...

789

Samorząd miejski w Królestwie Polskiem.

Dumska komisya do spraw miejskich większością głosów uchwaliła przejść do czytania według artykułów zmienionego przez Radę państwa projektu prawa o przekształceniu zarządu miast w guberniach nadwiślańskich.

Sobotnie głosowanie przedstawicieli Koła polskiego w komisji dumskiej do spraw samorządu miejskiego: Świeżyńskiego i Harusewicza, za rozważaniem projektu samorządu miejskiego dla Królestwa, przyjętego przez Radę państwa, miało na celu obronę projektu, który w przeciwnym razie upadłby zupełnie. Świeżyński i

Harusewicz oświadczyli między innymi, że nawet projekt, uchwalony przez Dumę był zły, zaś projekt w redakcji Rady państwa jest zupełnie niemożliwy do przyjęcia; jednak polacy gotowi byli przyjąć samorząd w redakcji Dumy dla dobra kraju. Obecnie zaś mogą zgodzić się na zastosowanie do Polski samorządu z r. 1892, w żadnym jednak razie nie przystaną na ustępstwa w sprawach honoru narodowego, za jaki uważają kwestję językową.

Postępowiec Rodziejewicz w dłuższym przemówieniu zbijał dowodzenia Harusewicza, radził zająć stanowisko praktyczne i brać to, co można.

Kadet Almazow oświadczył w imieniu swej frakcji, że projekt z poprawkami Rady państwa jest zasadniczo niemożliwy do przyjęcia. Jednak jeżeli polacy chcą zeszpecony samorząd przyjąć, to kadeci nie staną im na przeszkodzie. Polacy powinni w każdym razie pamiętać, że w pewnych wypadkach śmierć jest lepsza od hańby.

Na tem dyskusję zakończono.

Komisya postanowiła, jak wiadomo, przejść do rozważania poszczególnych artykułów projektu w redakcji Rady państwa.

Następne posiedzenie komisji odbędzie się we wtorek.

Tyle Agencya Telegraficzna.

Od siebie zauważymy, że jeśli postawie Świeżyński i Harusewicz mieli do zarzucenia projektowi samorządu tylko tyle, że jest on obrażającym dla naszego honoru narodowego i z tej przyczyny nie możemy go przyjąć, to wcale nieświetnie bronili dobrej sprawy.

Powinni byli postawić na czele względy praktyczne, daleko zrozumialsze dla ogółu Dumy państwowej, daleko bardziej dla niego przekonujące, niż honor narodowy polaków, z którym zgromadzenie to chyba niewiele się liczy.

Przedewszystkiem wprowadzenie języka rosyjskiego do obrad między zgromadzonymi członkami rad miejskich i wyborów, a więc nie urzędnikami, tylko wolnymi obywatelami, stanowi jeden więcej cenzus ograniczający. W szkołach uczy się młodzież języka urzędowego książkowego, zastosowanego do wykładanych tam nauk, ale nie języka żywego, zastosowanego do dyskusji w sprawach gospodarki. W szkołach naszych wcale się nie uczy obradowania. Dalej—nauka szkolna rychło wietrzeje w życiu codziennem.

Więc niejeden obywatel, który byłby wielce pożyteczny w radzie miejskiej, cofnie się od wyboru z powodu niedostatecznej biegłości w używaniu języka.

Następnie, jeśli nawet ktoś mniej wprawny w przemawianie i prowadzenie obrad po rosyjsku, będzie wybrany na radnego i przyjmie tę godność, to albo będzie milczał, gdy powinien głos zabrać, albo narazi się na niezrozumienie wielu rzeczy, lub zrozumienie fałszywe, co przecież obniża wysoce wartość obrad, albo wreszcie, posługując się niedołążnie mową obcą, słabo opanowaną, narazi się na śmieszność w oczach

jednych, a na zarzut szykanowania języka w przekonaniu innych, i tak ściąganie na siebie niechęć, może i prześladowanie bez własnej winy.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Bronimira. Jutro Przesława.

TEATR POLSKI (ul. Cegielniana nr. 63). Jutro „Wieczór poezji” staraniem Tow. muz.-dram. „Harmonia”. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

PODWIECZOREK. Jutro w kawiarni „Savoy” podwieczorek na korzyść kolonij letnich przy szkole Radwańskiego. Początek o godz. 4 pp.

MUZEUUM NAUKI i SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz. w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem. Tamże Wystawa sztuk 6 w.

Wiadomości kościelne.

(h) **Boże Ciało.** Procesje Bożego Ciała odbędą się w następującym porządku: W dzień Bożego Ciała o godzinie 11-ej rano wyjdą procesje z kościołów św. Krzyża i Najśw. Maryi Panny.

W niedzielę o godz. 11-ej rano z kościołów św. Józefa i św. Stanisława Kostki; po południu po nieszporach z kościoła św. Kazimierza na Widzewie.

W oktawę Bożego Ciała wieczorem po nieszporach z kościoła św. Anny.

W czwartek w dzień Bożego Ciała po południu wyjdzie procesja z kościoła Dobrego Pasterza na Bałutach.

KRONIKA.

—?—

(a) **O sądy w Łodzi.** Otrzymało tutaj wiadomość z Petersburga, że starania czynione przez łódzki komitet giełdowy w ministerium handlu i przemysłu, aby ministerium sprawiedliwości zgodziło się na utworzenie w Łodzi sądów handlowego i okręgowego w Łodzi są na dobrej drodze i mają nadzieję rychłego urzeczywistnienia.

(a) **O podatek mieszkaniowy.** Wobec licznych nieporozumień, wynikających z racyi podatku mieszkaniowego, nadmieniamy, że stosownie do ustawy, podatkowi temu podlegają osoby zamieszkałe w Łodzi, które płacą za lokal nie mniej, niż 130 rb. rocznie i że podatek ten powinien być wniesiony do kas państwowych do dnia 28 kwietnia st. st. każdego roku. Po upływie 10 dni od tego terminu liczy się kara 1% miesięcznie w stosunku 1 rb., pół procent w stosunku 15 dni od 1 rb. Więcej niż 15 kop. komornego liczy się za całego rubla.

Osoby, nie chcące narażać się na nieprzyjemności egzekucyjne, winny same wnieść należność do instytucji państwowych, wskazanych w załącznikach, rozsyłanych przez inspektorów podatkowych, tembardziej, że na niektórych załącznikach przyłożone są stemplowane napisy, iż rewizorowi za pieniądze nie odpowiada.

(e) **Wybory do kasy chorych.** Onegdaj o godzinie pół do 3-ej po południu odbyło się posiedzenie delegatów od robotników i urzędników fabryki Tow. akc. F. W. Schweikerta w celu wybrania z pośród siebie członków do zarządu kasy chorych.

Zagał posiedzenie p. J. Günter, zarządzający fabryką i zakomunikował zebranim nazwiska 5 członków zarządu oraz 5 ich zastępców, naznaczonych przez zarząd fabryki.

Są to pp.: Wilhelm Szulc, Rainold Michaelis, Adolf Gähler, Wilhelm Szendel i Alfons Wilhelm — jako członkowie i zastępcy — pp.: Karol Thiem, Oskar Gähler, Edmund Herbst, Fryderyk Bertold i Gustaw Glück.

Ze strony robotników wybrani zostali członkowie: Rainold Teske, Bronisław Szubert, Antoni Stasiak, Walenty Kempf, Marcin Zyrek i Adolf Golc oraz zastępcy: Jakób Walczak, Leopold Tust, Michał Pola, Józef Greguła, Ferdynand Gebethner i Teodor Pilger.

Obecnych było 45 reprezentantów.

(a) **Plany zatwierdzone.** Wydział techniczny rządu gubernialnego piotrkowskiego zatwierdził plany na budowę następujące: Szyi Fliszera na 3-piętrowy dom frontowy murowany z mansar-

dem i suterynami oraz dwie oficyny przy ulicy Pańskiej nr. 9; Herszka Szczecińskiego na 3-piętrowy dom frontowy z mansardem i piwnicami przy ulicy Dzielnej nr. 55; Hessena i Manitiusa na 3-piętrowy dom frontowy mieszkalny z suterynami oraz piętrowy na drukarnię i litografię, przy ul. Pańskiej nr. 87.

(d) **Statystyka szpitalna.** W dniu wczorajszym w szpitalach miejscowych znajdowało się: w szpitalu małż. Poznańskich 56 mężczyzn i 56 kobiet; w szpitalu Silbersteina — mężczyzn 17 i 13 kobiet; w szpitalu Scheiblera — mężczyzn 19 i kobiet 20; w szpitalu Anny Maryi — chłopców 21 i dziewczynek 23; w szpitalu Czerwonego Krzyża — mężczyzn 48 i kobiet 44; w szpitalu św. Aleksandra — mężczyzn 45 i kobiet 42; Stowarzyszenia lekarzy — mężczyzn 18, kobiet 12.

(d) **Statystyka więzienna.** W więzieniach tujszych w dniu wczorajszym znajdowało się: w więzieniu przy ul. Milsza — mężczyzn 425; przy ul. Długiej — mężczyzn 119 i kobiet 56.

(x) **Przemysłowcy o Dumie.** Rada zjazdów przedstawicieli przemysłu i handlu ogłosiła referat traktujący o sprawach handlowo-przemysłowych, które były poruszane w Dumie.

W sprawozdaniu zaznaczono, że „przemysł przyzwyczał się do tego iż ani opinia publiczna, ani Duma, ani prasa nie opiekuje się nim. Przemysł i handel nie boi się światła i badania. Przeciwnie, dla przemysłu, tworzącego nowe stosunkowanie sił, groźna jest ignoracja i niezrozumienie rzeczywistości zarówno ze strony władz, jak instytucji prawodawczych. Parlament, któryby nie chciał badać tej sprawy, rozminąłby się ze swem zadaniem.

Musimy dodać z naszej strony, że prasa chętnieby zajmowała się przemysłem, gdyby ten przemysł chciał jej udzielać jakichkolwiek pozytywnych danych. Ale w tym wypadku przemysł lubi okrywać się tajemniczym całunem, chciałby tylko jednego, aby prasa nawoływała jaknajwięcej do poparcia tego przemysłu finansowo... bez względu, czy pracuje uczciwie dla społeczeństwa, czy zawiązuje trusty lub syndykaty.

(x) **Alkoholizm na kolejach.** Minister komunikacji Ruchłów, badając przyczyny wypadków na różnych kolejach, doszedł do wniosku, że prawie 50% wypadków nieszczęśliwych ma za powód nietrzeźwy stan pracowników kolejowych.

Wobec tego minister komunikacji postanowił (jak pisze „Rus. Sk.”), zwrócić jaknajbardziej uwagę na opracowanie środków walki z alkoholizmem na kolejach i w tym celu wydał okólnik, w którym zaleca, aby przy przyjmowaniu pracowników zwracano uwagę na to, czy nie mają skłonności do picia. Co się tyczy pracowników-alkoholików, minister zaleca stosować jaknajbardziej środki zwalczania alkoholizmu wśród nich, nie wyłączając zastrzykiwania atropiny, co dawać ma bardzo pomyślne wyniki.

(d) **Dokumenty szkolne.** Ministerium oświaty nadesłało do dyrekcji naukowych okólnik następującej treści: Ponieważ przy wysyłaniu oryginalnych dokumentów osobistych, jako to: dyplomów, świadectw szkolnych, metryk urodzenia i t. p., mogą one uleść zagubieniu, przeto ministerium oświaty upoważnia do przesyłania kopij poświadczonych przez rejentów, lub zarząd okręgu szkolnego, zamiast oryginalnych dokumentów.

(a) **Pospieszna korespondencja.** Naczelnik łódzkiego kantoru poczty i telegrafu p. Łopatiński otrzymał zawiadomienie, że poruszony przez niego projekt wprowadzenia pospiesznego rozsyłania korespondencji miejskiej zyskał aprobatę głównego zarządu poczt i telegrafu.

W gmachu centralnym poczty (róg Przejazd i Widzewskiej) urządzona będzie specjalna skrzynka pocztowa, do której wrzucony za odpowiednią opłatą list będzie natychmiast wyjęty i doręczony adresatowi.

(e) **Na wystawę kijowską.** Nadesłany został do Łodzi cyrkularz kolejowy, że wysyłanie kiosków lub urządzeń na wystawę w Kijowie przyjmowane ma być do ekspedycji bez wszelkich przeszkód i z ubezpieczeniem, z warunkiem aby na pakach było zacytowane, że ekspedycja jest skierowana na wystawę kijowską.

(e) **Z rzeźni miejskiej.** Przed kilku miesiącami senat skasował rozporządzenie piotrkow-

skiego rządu gubernialnego, które nadawało monopol na ubój bydła w Łodzi rzeźni miejskiej.

Obecnie akcyonariusze rzeźni miejskiej podali prośbę na Imię Najwyższe o przywrócenie dawnego przywileju. Prośba ta została przyjęta przychylnie i przekazana znów senatowi do rozpatrzenia.

(e) **Registracja zgonów.** Gubernialny urząd lekarski opracowuje cyrkularz do lekarzy łódzkich w sprawie registracji zgonów.

System registracji zgonów istniał już przed 5 laty, zaniechano go jednak w następstwie, teraz zaś wprowadzony zostanie znów.

Nadzór nad nim mieć będą lekarze miejscy.

(d) **Nowa taksa dla aptek.** Władze tutejsze otrzymały zawiadomienie, że główny inspektor lekarski zatwierdził dopełnienie do taksy dla aptek, opracowanej przez radę lekarską, która obowiązywać zacznie w Królestwie Polskiem od 15 (28) maja r. b.

(d) **Z policyi.** Były dozorca fabryczny p. Jan Skomorowski, mianowany został urzędnikiem kancelaryi policmajstra. Urzędnik 4 cyркулу p. Aleksiejew, uwolniony został z zajmowanego stanowiska na własne żądanie.

(d) **Rygor na granicy.** Od 14 maja ptaćtwo może być wyprawiane za granicę tylko przez Aleksandrów i Radziejów, o ile pochodzi ze stron dalszych. Z powiatów nadgranicznych może być wywożone także przez przykomórki, lecz winno być zaopatrzone w świadectwa weterynaryjne. Wagony do przewozu ptaćtwo podlegają również oględzinom weterynaryjnym.

(x) **Szczepienie ospy.** Wobec tego, że wiele osób zgłasza się do kancelaryi cyrkulowych z zapytaniem, czy będzie w cyrkule szczepienie ospy, jeszcze raz zawiadamiamy mieszkańców, że w tym roku już od 1 maja przystąpiono do bezpłatnego szczepienia ospy po domach, od mieszkania do mieszkania, przez lekarzy cyrkulowych, lub ich pomocników. Kontrola przeto jest dokładniejsza, a dla ludności robotniczej dogodniejsza, gdyż matki po pracy nie będą zmuszone dzwigać działy na miejsca odległe nieraz o parę wiorst od ich mieszkań.

(a) **Nowa fabryka.** Piotrkowski rząd gubernialny zatwierdził plan budowy w Radogoszczu fabryki mechanicznej braci Zajfertów mającej produkować masę, używaną do prania towarów w wykończalniach.

(e) **Osobiste.** Przedstawiono do zatwierdzenia na miejsce sędziego śledczego 9 rewiru m. Łodzi p. Niepomiaszczygo, który mianowany został sędzią pokoju w Mławie, sędziego śledczego łaskiego powiatu p. Karelskiego, na miejsce którego ma być mianowany starszy kandydat na sądowe posady piotrkowskiego sądu okręgowego p. Tarasiewicz.

Na miejsce sędziego śledczego do spraw ważniejszych p. Kołomackiego ma być mianowany sędzia śledczy 2 cyркулу powiatu piotrkowskiego p. Szyk, na miejsce którego przeznaczony ma być sędzia śledczy powiatu częstochowskiego p. Macieliński.

Miejsce p. Macielińskiego ma objąć sędzia śledczy z Zawiercia p. Pokrowski, na którego miejsce mianowany zostanie kandydat na sądowe posady p. Furman.

(a) **Z Komitetu giełdowego.** Magistrat miasta Sosnowca przesłał Komitetowi giełdowemu łódzkiemu warunki licytacji, mającej się odbyć w Sosnowcu, dnia 12 czerwca (n. st.) na budowę i eksploatację rzeźni miejskiej w Sosnowcu, z prośbą o rozpowszechnienie wiadomości o tej licytacji wśród osób interesowanych. Warunki budowy i eksploatacji są do przejrzania w kancelaryi Komitetu giełdowego.

(h) **O zorganizowanie związku.** Inspektor drobnego kredytu przy piotrkowskim oddziale Banku państwa p. Kociubiński, wezwał okólnikiem Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowe aby wzięły udział w organizacji związku drobnego kredytu w gubernii piotrkowskiej, gdyż inaczej nie mogą się pomyślnie rozwijać, a założyciele związku nie są w stanie spełnić zadań instytucji drobnego kredytu.

Ustawa związku jest zatwierdzona przez zarząd drobnego kredytu, który wkrótce doręczy ją Towarzystwom drobnego kredytu.

Powiaty będziński i częstochowski gubernialnej tworzą już same ziązek.

Towarzystwa, które życzą sobie wziąć udział w związku, są proszone o zwołanie wkrótce nadzwyczajnych zebrań swych członków dla rozpatrzenia ustawy i niniejszej propozycji i o przesłanie zapadłych uchwał do komitetu drobnego kredytu przy rządzie gubernialnym piotrkowskim z nadmienieniem o wydelegowaniu na zjazd do Piotrkowa jednego członka rady lub zarządu do organizującego się komitetu zjazdu.

(x) **Zjazd koleżeński.** Dnia 7 i 8 czerwca b. r. odbędzie się w Łodzi zjazd kolegów, którzy ukończyli w 1893 roku b. łódzką wyższą szkołę rzemieślniczą.

Koledzy, pragnący wziąć udział w zjeździe, proszeni są o powiadomienie o tem do d. 1-go czerwca: inż. Leonarda Neumana, Łódź ul. Andrzeja Nr. 3, lub dyr. szkoły handlowej Pawła Foerstera, Łódź, ul. Milsza Nr. 42, celem przesłania im programu zjazdu. Miejsce spotkania: hotel „Manteuffla“ d. 7-go czerwca b. r. o godzinie 6-ej wieczorem.

(a) **Stowarzyszenie pracowników i pracowni krawieckich.** W niedzielę o godzinie pół do 12 w południe w lokalu przy ul. Konstantynowskiej nr. 5, odbyło się ogólne zebranie roczne tego Stowarzyszenia. Zebranie zajął prezes pan Stanisław Stieglitz. Na przewodniczącego powołano p. Feliksa Motylewskiego.

Sprawozdanie za rok 1912 wykazało, że Stowarzyszenie liczy 38 członków.

Dochodów było rb. 1011 kop. 8 (łącznie z pozostałością roku ubiegłego w sumie rb. 574 kop. 29), wydatki uczyniły rb. 579 kop. 55, pozostało na dzień 1 kwietnia r. b. rb. 431 k. 53.

Wydano między innymi zapomóg członkom bezrobotnym rb. 68, chorym rb. 42.

Poruszono sprawę niehygienicznych warunków, w jakich znajdują się pracowni krawieckie; większość ich mieści się w suterenach i na poddaszach, gdzie wszędzie pełno brudu i wilgoci. Po ożywionej dyskusji zebranie postanowiło zająć się uregulowaniem anormalnych warunków pracy.

Przyjęto wniosek, aby skorzystać z prawa o ubezpieczeniach robotników od nieszczęśliwych wypadków i organizacji kas chorych.

Przez głosowanie tajne do zarządu weszli pp.: Aleksy Krawczyk, Stanisław Nowicki, Piotr Klupiński, Antoni Sulicki, Józef Król, Stanisław Kagankiewicz i Stanisław Stieglitz; jako zastępcy pp.: Tomasz Pruski, Józef Bigosiński, Stanisław Cichacz, Franciszek Niewiadomski.

Do komisji rewizyjnej pp.: Feliks Motylewski, Józef Grajwoda, Franciszek Chojnacki.

(x) **Tow. polskich techników „Vistula“ i „Urania“** w Mittweidzie w dniu 18 lutego r. b. połączyły się w jedno pod nazwą „Vistula“.

Towarzystwo to udziela wszelkich informacji dotyczących tutejszego zakładu naukowego.

Adres Tow. Pol. Tech. „Vistula“: Mittweida S. Rochlitzerstr 51.

(a) **Ze Stow. pracow. składów aptecznych.** W niedzielę o godzinie 7-ej wieczorem, w lokalu własnym przy ul. Piotrkowskiej № 56, odbyło się ogólne zebranie roczne członków tego Stowarzyszenia.

Zajął je wiceprezes p. Andrzej Link, na przewodniczącego wybrano p. Henryka Heilborna. Sprawozdanie z działalności dotychczasowej wykazało, że Stowarzyszenie, istniejące od 1 marca, liczy 39 członków. Zarząd odbył 4 posiedzenia; zorganizowano dwa odczyty dla członków, wygłoszone przez chemików pp. Schatza i Biske. Dochody wynosiły rb. 200, wydatki rb. 163 kop. 27; pozostałość rb. 36 kop. 73. Zatwierdzono budżet na rok przyszły.

Uchwalono: utworzyć wydział rekomendacji pracy, zorganizować kursy towaroznawstwa, zaprosić do prowadzenia wykładów specjalistów, urządzić bibliotekę.

Odczytano i zatwierdzono regulamin dla zarządu.

Zastanawiano się nad małą liczbą członków, mimo, że w istniejących w Łodzi stu składach aptecznych pracuje spora liczba osób.

Przez głosowanie tajne wybrano do zarządu 5-iu członków, którzy rozdzielili między sobą czynności w sposób następujący: pp. Antoni Wojtulewicz (prezes), Andrzej Link (vice-prezes), Stanisław Heilborn (sekretarz), Adam Wojciechowski (skarbnik) i Mieczysław Trojanowski (zastępca skarbnika); jako kandydaci pp. Walenty

Pertkiewicz i Dawid Borzekowski. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Wiktor Pietrzak, Hugo Thiem i Hugo Gittel.

(a) **Drugie Towarzystwo pożycz.-oszczędnościowe** (Andrzeja nr. 3) rozpoczęło oryzymowanie udziałów członkowskich świeżo zorganizowanego Towarzystwa współdzielczego.

Do inkasowania udziałów upoważnieni są także i członkowie Towarzystwa współdzielczego.

(a) **Stowarzyszenie rządców domów** prosiło komisję do spraw związków i stowarzyszeń przy rządzie gubernialnym piotrkowskim o pozwolenie na otwarcie kasy pożyczkowo-oszczędnościowej.

(d) **Zatwierdzenie ustaw** pozyskały: chrześcijańskie Towarzystwo pomocy biednym w osadzie Sulejowie i kasa pogrzebowa wzajemnej pomocy pracowników handlowych i przemysłowych pow. łaskiego.

(a) **Stow. snowaczy.** W nadchodzącą sobotę, w lokalu Klubu rzemieślniczego (Wólczańska nr. 23) o godz. pół do 9 wieczorem, odbędzie się zebranie przedorganizacyjne projektowanego Związku wzajemnej pomocy pracowników snowaczy m. Łodzi, na którym odczytany będzie projekt ustawy, oraz dokonany wybór komisji, mającej zająć się zalegalizowaniem ustawy.

(a) **Mowy związek zawodowy.** Grono miejscowych tapicerów i dekoratorów, w celach samopomocy postanowiło zorganizować związek zawodowy.

(a) **Stow. agentów i inkasentów.** Powstaje w Łodzi nowe Stowarzyszenie agentów handlowych i inkasentów.

(a) **Sprawy ekspedytorów.** Z powodu złego stanu interesów branży ekspedytorów w Łodzi i nienormalnych opłat za robotę, związek ekspedytorów zamierza zwołać nadzwyczajne zebranie z udziałem wszystkich ekspedytorów, dla omówienia sprawy unormowania pracy i wynagrodzenia.

(x) **Mowa chorągiew.** Zarząd zgromadzenia majstrów ślusarskich prosi swych członków o liczne przybycie w Boże Ciało, do kościoła św. Krzyża o godz. 8 i pół rano na poświęcenie nowej chorągwi.

(a) **O stróżów nocnych.** Na skutek wydanego niedawno rozporządzenia policmajstra m. Łodzi, ażeby na każde 4 domy ustanowiono dyżur stróża nocnego, wielu właścicieli małych domów zwróciło się do policmajstra, przedstawiając, że z powodu złych czasów, nie są w możności ponosić takiego wydatku. Policmajster przedstawienie ich uwzględnił o tyle, że wyznaczył po jednym stróżu na 6 domów małych.

(x) **Teatr „Casino“.** Po niebywałym tygodniowym sukcesie dramatu „Dziecko Paryża“, który podobał się nadzwyczaj publiczności, następuje zmiana programu do piątku włącznie. Z atrakcyj zastępuje przede wszystkim wspaniały dramat p. t. „Zemsta“ firmy „Nordisk“ przy artystycznej grze artystów teatrów królewskich w Kopenhadze. Amerykański komiczny „Pekson detektywem“, dramat w kolorach „Rytta“ komiczny „Urwis dziewczynka“ zdjęcia naukowe z natury „Aligator w niewoli“ i na dopełnienie programu „Kronika Gaumont'a“, zawierająca zawsze najważniejsze wypadki w świecie podczas ubiegłego tygodnia.

(h) **Podwieczorek** będzie urządzony jutro na korzyść kolonij letnich przy szkole J. Radwańskiego w kawiarni „Savoy“.

Komu leży na sercu poprawa zdrowia niezamożnej młodzieży szkolnej, pośpieszy do kawiarni „Savoy“ aby dopomóc tym, którzy nie mają za co wyjechać na letnisko, by poratować swe zdrowie.

Pamiętajmy, że w zdrowem ciele zdrowa dusza.

(h) **Z kolei.** Od dnia dzisiejszego na kolei fabryczno-łódzkiej zostały uruchomione pociągi letnie sezonowe. Odchodzić będą z Łodzi: o godzinie 8-ej minut 5 rano, o g. 4-ej min. 50 po południu i o 7-ej min. 33 wieczorem; przychodzić będą do Łodzi: o godz. 7-ej min. 22 rano, o 8-ej 35 rano i o 9-ej minut 55 rano.

(a) **Dobrowolnie aresztowany.** Do kancelarii cyrkułu 5 zgłosił się jakiś młody człowiek, który zażądał widzenia się z dyżurnym rewirym, gdyż ma mu złożyć ważne zeznanie.

Kiedy wyszedł do niego rewirowy, młody człowiek zeznał mu że nazywa się Władysław Sobota, ma lat 22 i mieszka we wsi Antoniew Stoki, gminy Nowosolna. Jak dalej zezna Sobota, ojciec jego Błażej, umarłszy 5 lat temu, pozostawił go bez żadnej opieki. Po śmierci ojca pozostał się w domu rewolwer — mauzer, który też Sobota pewnego razu wziął ze sobą i poszedł na spacer na plant kolejowy w Widzewie.

Tam spotkał go jakiś stójkowy, który chciał go aresztować. Sobota, obawiając się, że jeżeli stójkowy znajdzie przy nim mauzer, to on może za to odpowiadać, wyjął mauzer z pod pachy i strzelił do stójkowego kilka razy, kładąc go trupem na miejscu, poczem rzuciwszy mauzer zbiegł.

Obecnie, dręczony wyrzutami sumienia, przyszedł i zawiadomił o tem policję. Dla dalszego dochodzenia Sobota osadzony został w areszcie.

Jak do tej pory, nie ustalono, którego mianowicie strażnika zabił Sobota.

(p) **Z dachu.** Na ul. Widzewskiej nr. 160 Piotr Głowacki, blacharz, lat 41, poprawiając dach na komórkach, spadł na bruk, okaleczył głowę i odniósł ogólne potłuczenie. Ranę opatrzył lekarz Pogotowia.

(p) **Z okna.** Na ul. Cegielińskiej nr. 48 Władysław Rowrowicz, 5-letni syn stróża, wypadł z okna i piętra na bruk, a trafiając na ostry przedmiot, przebił brzuch, odnosząc jednocześnie ogólne potłuczenie. Doraźnej pomocy udzielił lekarz Pogotowia.

(p) **Przy pracy.** Na ul. Widzewskiej nr. 182 Zygmuntowi Jungowi, robotnikowi fabrycznemu, lat 18, maszyna, na której pracował, pogruchotała i okaleczyła lewą rękę. Lekarz Pogotowia udzielił mu doraźnej pomocy, nałożył opatrunek i odwiózł w stanie ciężkim do szpitala Czerwonego Krzyża.

(d) **Aresztowania.** Zatrzymano znanego złodzieja, który miesiąc temu z korytarza domu nr. 6 przy ul. Rozwadowskiej skradł dwa materace, wartości 75 rb. i natychmiast je sprzedał na rynku Zielonym ulicznemu handlarzowi. Materace od handlarza odebrano i ustalono osobistość złodzieja, który zbiegł i dopiero wczoraj go znaleziono, oraz osadzono w areszcie.

— Agenci wydziału śledczego aresztowali wczoraj na Bałutach kilku złodziei, jako też zbiegła z zesłania i odebrali od aresztowanych kolejkę wytrychów i innych narzędzi złodziejskich.

(d) **Kradzieże.** Zamieszkały przy ul. Północnej nr. 20 Icek Edelman zawiadomił policję, iż z mieszkania jego niewiadomi złodzieje skradli 400 rb. w gotówce. O popełnienie tej kradzieży E. podejrzewał swego komiwojżera, Fiszmana, którego też aresztowano. Ponieważ przy rewizji u Fiszmana pieniędzy nie znaleziono, jeden z agentów, dla wyświetlenia tej sprawy, poszedł do mieszkania poszkodowanego obejrzeć to miejsce, z którego zostały skradzione pieniądze. Okazało się, że w łóżku pod materacem znajdowały się pieniądze, zawinięte w gałgan i przy przekładaniu posłcieli wyleciały na podłogę, gdzie je też znaleziono. Aresztowanego niezwłocznie z aresztu uwolniono.

(a) **Ujęcie złodziei.** Agenci wydziału śledczego zauważyli na ul. Zgierskiej dwóch podejrzanych ludzi, niosących worki, napełnione jakimiś przedmiotami. Aresztowano ich i odprowadzono do wydziału śledczego. W workach znaleziono pasy transmisyjne, skradzione z fabryki Stefana Angersteina, przy ul. Gajziera nr. 5 w Radogoszczu.

(a) **Bójka.** Wczoraj, o godz. 8 wieczorem, zamieszkały w domu przy ul. Lipowej nr. 76, Wojciech Michalski, oraz 17-letni Teodor Klucz, robotnik bez zajęcia, wszczęli kłótnię, a następnie bójkę. Obaj wzajemnie zadali sobie rany łepem narzędziami. Awanturników odprowadzono do IV-go cyrkułu policyjnego, gdzie wezwany lekarz udzielił doraźnej pomocy.

*

(x) **Z Kochanówki.** W dniu 1 kwietnia znajdowało się w szpitalu chorych: mężczyzn 165, kobiet 138 — razem 303 osoby. W kwietniu przybyło chorych: mężczyzn 10, kobiet 7 — razem 17 osób. Czyli w kwietniu leczyło się ogółem 320 osób.

Z tej liczby zostali wykreśleni: a) zmarli: 6 mężczyzn, 2 kobiety; b) wypisani: 7 mężczyzn (5 z polepszeniem, 2 bez polepszenia), 3 kobiety (z polepszeniem); ogółem 18 osób.

Na dzień 1-go maja 1913 roku pozostało w szpitalu: mężczyzn 162, kobiet 140 — razem osób 302.

(a) **O poczekalni w Aleksandrowie.** Narzekania podróżujących kolejką aleksandrowską na brak poczekalni w Aleksandrowie, nie znalazły dotąd posłuchu w zarządzie tej kolejki i pasażerowie podczas zimna lub słoty muszą szukać schronienia w restauracjach i sklepach, albo w sieniach domów pobliskich.

Zarząd kolejek podjazdowych wybudowałby poczekalnię w Aleksandrowie, gdyby mu ogół tej osady oddał plac pod tę budowę darmo. Ponieważ jednak aleksandrowianie ani myślą obda-

rowywać placem bogatego T-wa kolejek podjazdowych, poczekalni dotąd niema.

Mieszkańcy Aleksandrowa mogą wprawdzie wychodzić z domu z takim obliczeniem czasu, aby nie czekać na stacyi, lecz przybywający do kolejkki mieszkańcy okoliczni najmocniej czują brak poczekalni.

(a) Radni magistratu m. Zgierza. Na wakującem od kilku miesięcy po p. Karolu Rejcie stanowisku radnego magistratu m. Zgierza, gubernator piotrkowski zatwierdził p. Ignacego Hordliczkę, przemysłowca.

W tych dniach zrzekł się obowiązków radnego magistratu, przemysłowiec Ferdynand Swatek. Na miejsce jego powołano p. Wilhelma Hofmana, również przemysłowca.

(a) Jarmark. Jutro w Zgierzach odbędzie się warty jarmark wiosenny.

(a) Zebranie członków I zgierskiej kasy pożyczkowej. Onegdaj w lokalu niemieckiego Towarzystwa gimnastycznego przy ul. Strykowskiej nr. 37/35 w Zgierzach, pod przewodnictwem p. R. Kunkla, odbyło się w drugim terminie nadzwyczajne ogólne zebranie członków tej kasy, na którym rozpatrzone sprawozdanie z działalności kasy za cały czas jej istnienia, a następnie naradzano się nad sposobami uratowania kasy od bankructwa, do którego wiedzie ją wadliwość ustawy. Przewodniczący obradom zaproponował wybór komisji, któraby przyjęła na siebie obowiązek opracowania projektu nowej ustawy, a zarazem dokonała ścisłej rewizji ksiąg kasowych.

Po trzygodzinnych prawie debatach, wybrano proponowaną komisję, w skład której weszli pp.: Wojciech Kielanowicz, Józef Wieczorek, Antoni Domański, Wilhelm Rajchelt, Gustaw Szilke, Józef Drzewiecki, Jan Nowicki, Adolf Koller, Aleksander Zawadzki, Adolf Guze, Antoni Zalewski, Piotr Kościński, Stanisław Wodzicki, Ferdynand Szolc, Reinhold Cyppel, Konstanty Lipiński, Juliusz Szwarz, Rudolf Szerch, Adam Głbki, Adolf Lubnan, Leopold Draz, Adam Janowski, Gustaw Fiebich, Franciszek Dąbrowski i Jan Potempa.

Z każdej grupy weszło w skład komisji 5 członków.

Czynności komisji trwać mają 2 tygodnie. Po upływie tego czasu komisja zwoła znów ogólne zebranie, któremu przedstawi rezultat swych czynności.

(a) Dochód z kwiatka w Zgierzach. Ogólny dochód z kwiatka, urządzonego w Zgierzach w

pierwszy dzień Zielonych Świątek na zasilenie funduszów dwu ochronek chrześcijańskich, wyniósł 1428 rb. 75 kop., czysty zysk zaś, po odliczeniu 253 rb. 95 kop. na różne wydatki związane z organizowaniem dnia kwiatka wyniósł sumę 1,174 rb. 80 kop.

(a) Z Ozorkowa. W ubiegłą niedzielę odbyła się majówka, zorganizowana w pobliskim lesie przez cyklistów miejscowych, w której brali udział delegaci z Łodzi, Zgierza i innych miast okolicznych. Uczestnikom zabawy towarzyszyła orkiestra straży ogniowej ochotniczej, która doprowadziła do lasu i przygrywała podczas powrotu z lasu. Podczas zabawy członkowie straży wykonali różne ćwiczenia. Następnie odbyły się wyścigi torowe.

(a) Z Brzezin. Naczelnik powiatu brzezińskiego odmówił prośbie grupy krawców o pozwolenie zwołania zebrania majstrów krawieckich w celu omówienia kilku spraw zawodowych.

(a) Upadłość. Sąd okręgowy piotrkowski ogłosił upadłość firmy „Toruńczyk i Hendeles“ w Tomaszowie.

(a) Pożar w okolicy. Onegdaj w nocy w osadzie Wielkopole pod Tuszymem, z niewiadomej przyczyny wynikł pożar, który strawił doszczętnie dom mieszkalny, oborę, 2 stodoły i szepę. Nadto spaliły się znaczne zapasy zboża i paszy oraz 3 konie, 6 krów i 6 świń.

Spalone budynki ubezpieczone były we wzajemnym Towarzystwie ubezpieczeń Królestwa Polskiego na 1,540 rb. Straty w nieubezpieczonym mieniu wynoszą około 2,000 rb.

Przy pożarze czynne były straże ochotnicze ze Rzgowa i Tuszyna.

S Z T U K A.

(x) Wieczór poezyi. Jutrzejczy „Wieczór poezyi“ w Teatrze polskim przy ulicy Cegielnianej nr. 63, zorganizowany przez Tow. muzyczno-dramatyczne „Harmonia“, zapowiada się nader obiecująco. Pokup na bilety znaczny. Na program składają się prawdziwe perły poezyi scenicznej, odtworzone przez koło dramatyczne „Harmonii“, które jest obecnie najlepszym zespołem dramatycznym amatorskim w Łodzi.

„Pierwioski“ Kornela Ujejskiego to prześliczny pełen czarów poezyi obrazek z czasów Stanisława Augusta, „Partya szachów“—to znów pełen poezyi rapsod rycerski, w którym rolę hr. Renato odegra członek „Lutni“ p. Dziewulski,

chitekturę, nad czem pracuje pospołu z Henrykiem Dmochowskim, zreformować całą wogóle sztukę ozdobniczą, którą pojmuje tak, jak John Ruskin, a przecież jeszcze wcześniej od niego. Pierwszy też jest, który w słowach zarówno ścisłych jak i poetycznie wielkich i natchnionych wielki Chopina i pod niebiosami wyości jego kunszt brania motywów ludowo-swojskich i podnoszenia się do piękności wszechludzkiej.

Tym sposobem Norwid był pierwszym wielkim wszechstronnie uświadomionym i uniwersalnym twórcą polskim więcej, niż na pół wieku przed epoką, która wydała Stanisława Wyspiańskiego i cały ruch narodowy w naszej twórczości teatralnej i plastycznej. Prelegent, biorąc assumpt z tego podobieństwa znaczenia obu wielkich mistrzów, uczynił szersze porównania między jednym a drugim, ale zarazem zaznaczył różnicę między wysoce dostojnym i powściągliwym stylem Norwida, a cierpkim i karzącym nieraz z rozmysłu trywialnym stylem Wyspiańskiego. Obadwaj jednak przedziwnie się zeszlizli na jednym doniosłym punkcie; zjednoczyli nierozzerwalnym ślubem poetyckim Polskę z Grecją i we wszystkie wiłłie tematy z dziejów naszych wplatali greckich bogów i bohaterów.

Odczyt drugi zajął rozbiór dramatów Norwida: „Zwolona“, „Za kulisami“, „Wandę“, „Krakusa“ i „Kleopatrze“.

Była to jednak nie zwykła jakaś charakterystyka i analiza, lecz wysoce misterne wyśledzenie w Norwidzie idei cichego bohaterstwa, bezgranicznej skromności, wielkiej tęsknoty za miłością. W dodatku Zwolona i Tyteusz w „Za kulisami“, to apostołowie polityki prawdy i rozwoju, a nie walki i zemsty. Norwid przeciwstawia poświęcenie—nadszanieczenstwu albo wspaniałej pozie naszych romanów. Na miejsce Mickiewiczowskiego „Walenrodzimu“ podsuwa swój „Winkelrydyzm“.

występujący gościnnie w zespole dramatycznym „Harmonii“. Jolandą będzie p. Jadwiga Horstówna, paniem p. Oskar Szeffer. Zakończy ten wieczór piękny i pełen humoru utwór sceniczny hr. Al. Fredro p. t. „Pan Benet“ z p. Słowikowskim w roli tytułowej.

Początek o godz. 8 min. 15 wiecz. Bilety wcześniej nabywać można w księgarni W. Ciota (Przejazd nr. 14), a w dzień przedstawienia od godziny 6 wiecz. w kasie Tdtru polskiego.

(x) Maurycy Kisielnicki. Chlubnie zanotowany w pamięci naszej publiczności p. M. Kisielnicki, urzędują swój wieczór w sobotę, dnia 24-go b. m., w teatrze polskim.

Program tego wieczoru urozmaici występ panny Janiny Kisielnickiej, córki i zarazem uczennicy swego ojca, tak utalentowanej, że krytyka wróży jej w przyszłości godne zastępstwo mistrza, jakim jest niezawodnie p. M. Kisielnicki w dziedzinie plastyki żywego słowa.

Traktaty handlowe.

Sprawa odnowienia traktatu handlowego z Niemcami omawiana żywo przez różne organizacje handlowo-przemysłowe Cesarstwa była przedmiotem obrad na posiedzeniu komitetu reprezentantów Zgromadzenia kupców m. Łodzi d. 14 b. m.

Nie zamierzając analizować wpływu obecnego traktatu handlowego z Niemcami na całości kształt stosunków handlowych między Niemcami i Cesarstwem, gdyż wyjaśnieniem tego wpływu zajęły się specjalne komisje, Komitet na wniosek p. St. Silbersteina, postanowił zwrócić się za pośrednictwem prasy do łódzkich kupców i przemysłowców z prośbą o składanie w biurze urzędu starszych Zgromadzenia kupców m. Łodzi uwag i dezyderatów, jakie się nastęrczają w praktyce życia codziennego z powodu stosowania obecnej taryfy celnej.

Jest bowiem faktem, że nadzwyczaj wysokie cła, przewyższające nieraz kilkakrotnie wartość towaru, są stosowane względem towarów nie wyrabianych zupełnie w Cesarstwie, a więc nie dają się one objaśnić względami protekcyjnymi; szczególnie to się tyczy różnych artykułów technicznych, stosowanych w przemyśle włóknistym, że wspomnimy tutaj o papierze pergaminowym, używanym w przędzalniach wełny czesankowej, o suknie cylindrowej, używanem w

Pod tym względem Norwid tak śale i wier nie trzyma się swojego poglądu na właściwą załugę historyczną, tak jest stale chrześcijaninem i idealistą, że wszystkim prawdziwie wielkim przypisuje takie same wzniosłe uczucia i widzenie rzeczy. Juliusz-Cezar, Napoleon, lord Byron, to Sokratesy i arcy-wodzowie ludzkości.

Dla niego królewskość polega nie na wielkich gestach i potędze władzy, lecz raczej zawsze kojarzy się z poczuciem straszliwej samotności. Wanda i Kleopatra są przepiękne przez swe sierociwo i przez to, że na swych wyżynach czują się sierotami i zazdroścują ludziom prostym ich skromnego szczęścia.

Szczytem zaś idealności i twórczości Norwida jest „Krakus czyli książę nieznanym“. Krakus to jest właściwym pogromcą smoka i zbawcą narodu, a nie brat jego Rakuz, nie mocty, zawistny i mickemny. Krakus dokonał wiekopomnego swego dzieła śpiewem i lutnią, nie żąda żadnej nagrody, chroni się przed sławą i wdzięcznością narodu, chodzi stale zakapturzony i pozwała bratu Rakuzowi przywłaszczając sobie zdradziecko wawrzyn zwycięzcy.

Ale właśnie dlatego Krakus ma swoje szczęście wewnętrzne duszy, spokój i miłość wszechstworzeń w naturze, żyje cudnem marzeniem i poezją.

Takim właśnie „księciem nieznanym“ jest, według Cezarego Jellenty i sam Cypryan Norwid.

Ale Norwid jest głęboko świadom swjej odrębnej i wyjątkowej poezyi, zreygnowany zupełnie wyznaje swój kult zasługi bezimiennej i bezgłośnej.

Za wykład jasny, znakomicie ujęty, wypo-wiedziany pięknym językiem i ze swadą oratorską — podziękowano prelegentowi serdecznymi oklaskami.

Publiczność zebrana była z najinteligentniejszych sfer miasta.

O Cypryanie Norwidzie.

We czwartek dnia 15 i w sobotę dnia 17 maja r. b. w sali koncertowej przy ul. Dzielnej, znany literat, redaktor „Rydwana“, Cezary Jellenta wygłosił odczyt o Cypryanie Norwidzie, jego życiu i działalności.

Pierwsza prelekcja poświęcona była zobrażowaniu życia Cypryana Norwida, jego doli tułaczkiej, niedocenieniu go przez krytyków i przyjaciół, głębokiemu rozłamowi, jaki się przez to utworzył między nim a społeczeństwem, a skończył się tragicznie śmiercią poety w zupełnym zapomnieniu w zakładzie św. Kazimierza w Paryżu.

Ale wędrówki życiowe Norwida, blizkie zetknięcie się, zwłaszcza z Rzymem i Florencją, zubożenie i rozszerzenie zakres jego twórczości. Jako malarz i rysownik zawdzięcza bardzo wiele Rafałowi, Michałowi-Aniołowi i Leonardowi da Vinci. Oni nauczyli go też owego wysokiego pojęcia stylu, którego trzymał się nie tylko w plastyce, ale i w literaturze, zarówno poezyi jak i prozie, urabiając własny swój język, rozmyślnie symboliczny i sybiliczny.

Skazany na tworzenie w cichości nauczył się cenić tematy głębokie, najtrudniejsze do wypowiedzenia, i wyrobił sobie wysoce oryginalną estetykę niedomówień i filozofię milczenia. Jest przeciwnikiem gromkiej retoryki romantyzmu i opiewa cichych, a przez to jeszcze większych bohaterów.

W ogólności cały stosunek Norwida do poezyi, sztuki i myśli polskiej, tak jak on się wyraził w jego dziełach z piątego i szóstego lat dziesiątka wieku ubiegłego jest stosunkiem mistrza narodowego i prawodawcy sztuki. Pragnie on uczynić rodzimą przedewszystkiem ar-

przedziałniach bawełny, o tkaninach technicznych używanych w papierniach i t. d.

W innych wypadkach uwidacznia się brak należytego zróżniczkowania cel i niektóre wyroby krajowe, nie mając należytej opieki celnej, nie mogą wytrzymać konkurencji z takimiż wyrobami zagranicznymi, jak np. rękawiczki bawełniane, płaszcze lniane i inne.

Takich anomalij jest dużo w obecnej taryfie celnej. Spostrzeżenia i uwagi osób interesowanych będą skrupulatnie przez urząd starszych rozważane i skierowane w należytych czasie pod właściwym adresem.

(a)

TELEGRAMY.

PETERSBURG, 19 maja (P.). Dziś, w dzień urodzin Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Pana, stolicę przybrano flagami, a we wszystkich cerkwiach odprawiono uroczyste nabożeństwa.

Niezwykłą uroczystością odznaczało się nabożeństwo w soborze kazańskim, celebrowane przez metropolitę Włodzimierza.

W soborze obecni byli: generalicya, oficerowie gwardyi, armii i floty i mnóstwo pobożnych.

Z twierdzy Petropawłowskiej podczas nabożeństwa dano przepisaną ilość strzałów działowych.

Z okazji wysoce uroczystego dnia urodzin Najjaśniejszego Pana, Pet. ag. teleg. otrzymała z wielu miast Cesarstwa depeze o odprawionych nabożeństwach i paradach wojskowych. W niektórych miastach w paradach uczestniczyli również „pocieszni“.

Zniesienie konfiskaty:

PETERSBURG, 19 maja (wł.) Konfiskata książki Baudouina de Courtenay p. t. „Język polski w porównaniu do rosyjskiego i słowiańskich“ została zniesiona.

Sprawa ks. Danioza,

MINSK, 19 maja (P.) Izba sądowa na sesyi wyjazdowej w Bobrujsku rozważała sprawę proboszcza ks. Danicza, oskarżonego o ochrzczenie dziecka według obrządku katolickiego, zrodzonego z mieszanego małżeństwa oraz o sfałszowanie metryki.

Sprawa sądona była ponownie wskutek skasowania wyroku przez senat. Izba skazała księdza na 10 miesięcy i 20 dni twierdzy, oraz pozbawienie praw.

Ks. Danicz wypuszczony został na wolność za kaucją w wysokości 1,000 rb.

Sprawy szkolne.

PETERSBURG, 19 maja (wł.) Oddział naukowy ministerium handlu i przemysłu opracował projekt reformy wykształcenia handlowego, rozszerzając prawo wstępowania do wyższych zakładów naukowych wychowawcom szkół handlowych.

Ministerium oświaty opracowuje projekt utworzenia w Rostowie nad Donem wyższego instytutu lekarskiego.

Konferencya pokojowa.

LONDYN, 19 maja (wł.) Jutrzejšia konferencya londyńska omawiać będzie kandydaturę księcia albańskiego. Niemcy forsują całą siłą ks. Wied.

LONDYN, 19 maja (wł.) W Londynie zebrani wszyscy delegaci konferowali z Greyem.

Nowe stronnictwo.

KONSTANTYNOPOL, 19 maja (wł.) Powstało tutaj stronnictwo celem przywrócenia na tron eks-sultana.

Nieporozumienia w armii tureckiej

KONSTANTYNOPOL, 19 maja (wł.) Pośród Enwer-bejem a komendantem Czataldzy Abukiem wybuchły poważne nieporozumienia polityczne. Abuk skazał Enwer-beja na 45 dni aresztu; wielki wezyr wyrok ten skasował.

Wybory do sejmu pruskiego.

BERLIN, 19 maja (wł.) W powiecie weycherowskim z polaków wybrano 297, Niemców 272.

Zatrzymanie rezerwistów.

WIEN, 19 maja (wł.) Rezerwiści Bośni prawdopodobnie nie zostaną rozpuszczeni w roku bieżącym.

Z parlamentu wiedeńskiego.

WIEN, 19 maja (wł.) Sesja parlamentu wiedeńskiego zapowiada się niezwykle burzliwie; niewykluczone jest, że w czwartek odroczony zostanie parlament na czas nieograniczony, jeżeli czesi i socjaliści skrytykują politykę zagraniczną.

Namiestnictwo galicyjskie.

WIEN, 19 maja (wł.) Cesarz przyjmie na audyencyi pożegnalnej Bobrzyńskiego.

WIEN, 19 maja (wł.) Nowy namiestnik Korytowski wyjeżdża dziś objąć urząd.

Szykany w Alzacyi.

BERLIN, 19 maja (wł.) Nowe szykany alzackie przedłożone zostaną radzie związkowej i prawdopodobnie natrafiają na trudności; dopiero jesienią przyjdą pod obrady parlamentu.

Zbrojenia Niemiec.

BERLIN, 19 maja (wł.) Komisya zbrojei parlamentu niemieckiego wznawia jutro obrady. Centrowcy oraz skrajna lewica zamierzają skreślić niektóre pozycje.

BERLIN, 19 maja (wł.) Kanclerz na jutro zaprosił przywódców stronnictw narodowych na naradę.

Demonstracye przeciw trzyletniej służbie.

PARYŻ, 19 maja (wł.) W Troye we Francyi tłum manifestował przed koszarami przeciw 3-letniej służbie wojskowej, przyczem nastąpiło starcie z żandarmeryą; kilkunastu manifestantów rannych, wielu aresztowano.

Różne.

KILONIA, 19 maja (wł.) 8 marynarzy z Kilonii wyjechało dziś na morze i dotychczas nie wrócili; zachodzi obawa, że zginęli.

BERLIN, 19-go maja (wł.) Królewska para angielska wyjechała dziś po południu do Berlina, gdzie przybędzie w środę; policya berlińska zarządziła energiczne środki ostrożności.

BERLIN, 19 maja (wł.) Morley konferował z dyrektorem banku niemieckiego w sprawie kolei bagdadzkiej.

Mściwy żołnierz.

KIJÓW, 19 maja (wł.) W koszarach 6-go batalionu pontonierów, powróciwszy z miasta, dokąd udał się bez pozwolenia, szeregowiec Mielnikow, przez zemstę za ustanowiony nad nim nadzór, wystrzałem z karabinu ciężko zranił feldfebla, a ścigany przez żołnierzy i policyantów, zranił na ulicy bagnetem policyanta, wpadł do mieszkania dowódcy roty Łotockiego, ciężko zranił go bagnetem w pachę, poczem ukrywając się w korytarzu, zaczął się ostrzeliwać. Żołnierze otoczyli dom i wystrzałami ciężko zranili Mielnikowa.

Z ostatniej chwili.

Układ grecko-serbski.

Paryż, 20 maja (wł.) Dzisiejszy „Excelsior“ donosi, że pomiędzy księciem Mikołajem greckim i generałem serbskim Putnikiem zawarty został traktat wojskowy, ustanawiający pomiędzy innemi następujące cztery punkty: 1) Serbia musi popierać Grecję w sprawie Salonik. 2) Grecya ma dopuścić Serbię do obsadzenia terytoriów, znajdujących się po prawej stronie rzeki Wardaru. 3) Południowa Macedonia podzielona będzie pomiędzy Serbię i Grecję i 4) Na wypadek, gdyby Bułgaria stawiała przeszkody, Grecya i Serbia gotowe są wojną wywalczyć swoje postulaty.

Sytuacya międzynarodowa.

Rzym, 20 maja (wł.) Minister spraw zagranicznych Giullano przyjmował na osobnej audyencyi delegatów swego miasta rodzinnego Palermo, którzy przyjechali się poinformować o sytuacji zagranicznej. Minister oświadczył, że wprawdzie niema powodu do obaw, ale sytuacya jest jeszcze

bardzo poważna. Włochy są przygotowane na wszelkie ewentualności i mogą ze spokojem oczekiwać dalszego rozwoju wypadków.

Ustawy wyjątkowe.

Strassburg, 20 maja (wł.) W całej Alzacyi i Lotaryngii zwołane będą wielkie zgromadzenia celem zaprotestowania przeciwko projektowanym przez rząd pruski nowym ustawom wyjątkowym dla Alzacyi i Lotaryngii. Ustawy te, jak wiadomo, dotyczą wolności prasy i wolności zgromadzeń. Niemiecka partya postępową urządziła w Tann olbrzymie zgromadzenie, protestujące przeciw tym ustawom. Przyjęto rezolucję, oświadczającą, że zaprowadzenie ustawy ograbi ludność z praw politycznych, a rozwój życiowy i gospodarczy tych krajów cofnie się o całe dziesiątki lat. Rząd pruski nie zasługuje na żadne względy i należy zwalczać go z całą stanowczością.

Berlin, 20 maja (wł.) Dzisiejszy „Berliner Tageblatt“ w dłuższej korespondencji ze Strassburga krytykuje ostro zapowiedziane nowe ustawy wyjątkowe przeciw Alzacyi i Lotaryngii, nazywając je zbytecznymi i szkodliwymi.

Nieporozumienie we flocie blokującej.

Berlin, 20 maja (wł.) Dzienniki tutejsze donoszą ze Skutari, że pomiędzy komendantami floty trójprzymierza, a komendantami francuskimi i angielskimi doszło do poważnych nieporozumień. Komendanci austriacki i włoski zarzucają komendantowi angielskiemu, że wysuwa na czoło oficerów angielskich i francuskich wskutek czego mocarstwa najbardziej zainteresowane, jak Włochy i Austria pozostają w tyle. Podczas wyładowania korpusu międzynarodowego w Skutari admirał Bournay posługiwał się językiem angielskim, na czele prowizorycznego rządu albańskiego stoi oficer angielski, a francuski jest naczelnikiem sądów. Po odjeździe ze Skutari komendantów, najwyższymi dygnitarzami pozostaną oficerowie francuscy i angielscy.

Pożyczka dla Skutari.

Paryż, 20 maja (wł.) Ze Skutari donoszą, że komendanci międzynarodowi zażądali od konferencyi ambasadorów w Londynie pożyczki dla Skutari.

Konferencya pokojowa.

Londyn, 20-go maja (wł.) Delegaci greccy i serbscy otrzymali już instrukcje w sprawie zmian, jakie mają być poczynione przed podpisaniem preliminarji pokojowych. Obiega pogłoska, że przedewszystkiem odbędzie się zebranie delegatów państw bałkańskich, a dopiero po niem odbędzie się posiedzenie konferencyi pokojowej z udziałem delegatów tureckich.

Demonstracye przeciw 3-letniej służbie.

Paryż, 20 maja (wł.) Telegrafują z Belfortu, że żołnierze 35-go pułku urządzili nową demonstracyę przeciwko zaprowadzeniu trzechletniej służby wojskowej. Demonstranci śpiewali międzynarodówkę i znieważyli wachmistrza.

Pułkownik rozkazał zwołać cały pułk do koszar i wygłosił przemówienie patryotyczne. Pięciu żołnierzy aresztowano i stawiono przed sądem wojennym.

Podróż pary królewskiej.

Londyn, 20 maja (wł.) Wczoraj wieczorem opuściła Londyn angielska para królewska wraz z księciem Walii, udając się do Berlina. Dostojni podróżni udali się koleją do portu, gdzie wsiadli na oczekujący yacht i odpłynęli do Wilsingen. Następnie o godz. 7-ej min. 30 wieczorem udali się do Berlina.

Przed odjazdem król przyjmował na audyencyi ministra spraw zagranicznych Greya oraz lorda Haldane. Stoi to w związku z podróżą,

której w Anglii przypisują wielkie znaczenie.

Wielkie zaciekawienie wywołało tutaj ułaskawienie przez cesarza niemieckiego szpiegów angielskich.

Wybory do sejmiku pruskiego.

Poznań, 20 maja (wł.). „Dziennik Poznański”, omawiając przebieg prawyborów do sejmiku pruskiego, stwierdza, że polacy ponieśli dotkliwą klęskę w obwodzie rybnickim, gdzie ludność polska znacznie przewyższa liczebnie ludność niemiecką, a polacy mieli zaledwie 146 walmanów, wobec 768 niemieckich.

Abdykacja króla Piotra.

Białogród, 20 maja (wł.). Dzisiejsze dzienniki serbskie donoszą, że król serbski Piotr zamierza abdykować na rzecz następcy tronu, księcia Aleksandra. Król Piotr pragnie resztę żywota spędzić w ulubionej Szwajcaryi, dokąd został już wysłany delegat królewski, celem zakupu willi dla króla.

Kasyna gry.

Paryż, 20 maja (wł.). Na wczorajszym posiedzeniu Izby deputowanych przyjęto większością 454 głosów przeciwko 51 wniosek, aby w promieniu 100-kilometrów od Paryża zamknąć wszystkie kasyna gry i nie pozwalać na otwieranie nowych. Dalej Izba przyjęła szereg postanowień, zabraniających otwierania jaskiń gry w miastach uniwersyteckich i ograniczających czas trwania koncesyj. Przemawiał pomiędzy innymi minister spraw wewnętrznych Klotz, który oświadczył, że rewelacje jednego z posłów o rzekomym raporcie w sprawie kasyn gry, stwierdzającym faworyzowanie tego rodzaju instytucji przez osoby wysoce postawione, są fałszywe.

Walki z arabami.

Rzym, 20 maja (wł.). Urzędowo potwierdzają obiegające tutaj wczoraj pogłoski, że w walce z arabami pod Garden w Trypolitanii pa-

dło po stronie włoskiej 72 żołnierzy i 7 oficerów, a 260 szeregowców i 29 oficerów zostało rannych.

Arabowie, którzy mieli również znaczne straty, cofnęli się w głąb pustyni. Generał włoski Mambretti wysłał za cofającymi się pościg, który jednak został ze znacznymi stratami odparty.

Demonstracje żołnierzy francuskich.

Paryż, 20 maja (wł.). Dzienniki tutejsze zamieszczają telegramy swoich korespondentów berlińskich o wrażeniu, jakie wywołały w Berlinie demonstracje żołnierzy francuskich.

Dzienniki zaznaczają, że Niemcy przesadzają znaczenie demonstracji i zapominają, że żołnierze demonstrowali nie przeciw trzyletniej służbie wogóle, lecz tylko przeciw zatrzymaniu na trzeci rok służby tych żołnierzy, którzy w tym roku mieli powrócić do domów.

Paryż, 20 maja (wł.). Dzienniki dzisiejsze donoszą, że zadania konferencji finansowej w Paryżu ulegną zasadniczej zmianie. Konferencja ta nie będzie się zajmowała, jak to było w projekcie, ostatecznymi postanowieniami w sprawach finansowych, związanych z wojną bałkańską, lecz tylko rozpatrzeniem i dokładnym zbadaniem tych spraw.

Austria wyraziła życzenie, aby jednomyślne postanowienia konferencji ambasadorów w Londynie miały moc obowiązującą.

Ograniczenie praw cudzoziemców.

Nowy Jork, 20 maja (wł.). Z Sacramento telegrafują, że gubernator Kalifornii podpisał ustawę, ograniczającą prawa cudzoziemców do nabywania ziemi. Ustawa skierowana jest jawnie przeciw osadnikom japońskim.

Różne.

Białogród, 20 maja (wł.). W porcie tutejszym wybuchnął wczoraj wieczorem olbrzymi pożar, który zniszczył towarów przeszło za 1,000,000 denarów.

Skrzynka do listów.

Szanowny Panie Redaktorze!

Uprzejmie proszę o łaskawe sprostowanie wzmianki z dnia 15 maja p. t. „Z ulicy Miłsza”, jako niemiącej nic wspólnego z rzeczywistością.

Ja zaś ze swej strony bardzo proszę Szan. Pana Redaktora o łaskawe wydrukowanie niniejszego listu w swem poczytnym piśmie, zaznaczając, że zatrudniam od samego początku robót od 68 do 90 robotników, a termin ukończenia robót przypada nie za 2 miesiące, lecz 2 tygodnie.

Łącząc wyrazy głębokiego szacunku i poważania, piszę się

Józef Szcześniak.
Przedsiębiorstwo brukarskie w Łodzi

ODPOWIEDZI REDAKCYI.

Pan Wawrzyńcowi Banasiakowi z ulicy Rzgowskiej. Jest to kwestya prawie bardzo zawila i dlatego trzeba, aby o poradę udał się Pan do adwokata przysięgłego, nie słuchając rad pseudo-adwokatów, pokątnych doradców.

Niech Pan przed udaniem się do adwokata zbada całą sprawę w kancelaryi komisarza włościańskiego swego powiatu i powzięte informacje zakomunikuje adwokatowi.

Pan Dudzińskiemu w Łodzi. W kwestyi tej jedynie naczelnik wojenny może Szan. Panu udzielić dokładnych informacji.

GIEŁDA WARSZAWSKA

(Sprawozdanie telegraficzne — godzina 1, dnia 20/V 1913 roku.)

	Zad.	Ofiar.	Tran.	Zad.	Ofiar.	Tran.
Czeki na Berl.	46.70	—	46.61	B-ku D. War.	—	242
4% Renta	91.25	93.25	—	B-ku II. War.	—	428.60
5% Poż. z 1905	—	—	—	„ Łódz.	—	410.25
5% Poż. z 1900	—	—	108.50	Akc. Lilpopy	—	187
Przemj. i emis. II	400	450	—	„ Putłow	—	169.60
Szlacheckie	850	810	—	„ Rudzki	—	144
3/4 Lis. Ziem.	89.95	87.85	88.40	„ Starach.	—	282
4% Lis. Warsz.	91.40	90.40	90.90	„ Zawier.	—	—
4% Łódz. Vlls.	85.50	85.50	85.90	5% L. Piotrk.	—	—
4 1/2% Łódz. V.	—	—	—	5% Obl. W.	—	—
5% Ł. Z. L. VII	—	—	80.50	3% L. Częst.	—	—
				Bank K. m. L.	—	—
				Rudzki n. ak.	—	—

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacji centralnej K. E. Ł.

Data	Baromet. sprowadz. do 0° st.	Temper. w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wiatru (mistrzów na sekundę)	Uwagi
19/V 1 popoł.	741.1	9.8	80	Pn 2	Z dnia 19/V Temperatura max. +18.2 C., min. 8.1 Opadn. 2.9 mm
19/V 9 wiecz.	741.9	8.8	95	Pn W 1	
20/V 7 rano	741.8	9.0	82	Pn 3	

Od 15 maja do 1 września

sklepy moje **zamykane będą** w dniu powszednie o 8-ej a w świąteczne o 3-ej po południu. Polecając powyższą wiadomość dla mojej wielce Szanownej Klienteli, polecam się łaskawej pamięci i pozostaję do usług

W. SALWA.

Słynna powieść apologetyczna z życia Pana Jezusa p. t.

„ŻYDOWSKIE DUSZE”

Str. 500 cena rb. 1, poleca

Księgarnia Przeglądu Katolickiego
ulica Andrzeja № 3.

Mebłe używane i nowe najtaniej sprzedaje
MAGAZYN MEBLI
Wład. Romiszowskiego,
Łódź, Piotrkowska 117
(1-sze piętro).
Posiada w dużym wyborze całe urządzenia pokojów, a także pojedyncze meble tak nowe, jak używane, obrazy, zegary, lampy, kuchenne urządzenia stylowe, meble gięte patentowanej fabryki po fabrycznych cenach. Zamieniam stare na nowe i kupuję. 1740
W święta i niedziele magazyn otwarty od 1—5 po poł.

DROBNE OGŁOSZENIA.
AA Na lato: nauczycieli, nauczycielki różnych narodowości; bony z szyciem, freblanki, francuzki, niemki pielęgniarki, gospodynie z dobrmi świadectwami poleca biuro nauczycielskie Adamowiczowej ul. Piotrkowska 103. 1405—8sw—4
AA Pokój duży, frontowy, umeblowany, z oddzielnym wejściem za 12 rb. miesięcznie do wynajęcia od 1 czerwca do 1-go października. Wiadomość w adm. „Rozwoju”. 3201—d
AI Meble różne wyprzedam za raz za bezcen Pańska 54—1 4244—10—2
AI Meble różne z kilku pokojów, wyjeżdżając sprzedam tanio Długa 14—35 oficyna lewa 4250—1

AI Meble wyprzedam z kilku pokojów tanio byle zaraz wyjeżdżając Piotrkowska 192 m. 5. 4284—1
A genci za prowizję i wynagrodzenie stałe potrzebni do assekuracji życiowych. Oferty sub. L. W. do adm. Rozwoju.
B uchalter - kawaler poszukuje rządca domu zamieszkania. Oferty w „Rozwoju” pod „Energiczny”. 4286—1
B ieliznę wszelką i pończochy reparauje i szyje w domu i poza domem. Wiadomość J. Wójcicka Brzezińska 24, III piętro. 4080—wc—2
B ryczki rozmaitych fasonów do sprzedania i furgonik rzemieślniczy. Zakład powozowy, Radwańska nr. 45. 4162—5—3
C hłopiec potrzebny do praktyki do tapicera ul. Andrzeja nr. 1 4242—3—2
C hłopcy z kaucją rb. 1 potrzebni do sprzedaży „Rubnitru”. Warunki dobre. Zgłaszać się do sklepu „Merkury” Konstantynowska nr. 48. 4265—3—1
D o wynajęcia 3 pokoje z wygodami 2 pokoje, 1 pokój z kuchnią Karola 26. 4271-3*-1
D obrze prosperujący sklep kolonialno-dystrybucyjny zaraz do sprzedania ul. Krótka nr. 11. 4268—4—1
D o sprzedania sklep na ulicy Piotrkowskiej. Wiadomość u gazeciarza na rogu Karola i Piotrkowskiej. 258—3—1
D o sprzedania domu 6 mieszkań i piwiarnia, ul. Sporna nr. 7. 4131—3—3

D oświadczony palacz potrzebny zaraz do kotłów wodnorurkowych z rusztami łańcuchowymi. Znajomość polskiego i niemieckiego obowiązkowa. Zgłaszać się do Elektrowni Łódzkiej, Targowa 29 (Wydział ruchu).
D om do sdrzenia z placem i gotowym planem w miejscu ruchliwym. Wiadomość: Rokicińska nr. 16, w piwiarni.
D o sprzedania gospodarka (62 mor.) w bardzo dobrym stanie blisko Łodzi. Wiadomość: Łódź, A. I. Szyglic Cegielniana nr. 52. 4221—2—2
D ziewczyna 15 do 20 lat do wszystkiego uczciwa potrzebna od zaraz Piotrkowska 117 m. 2. 4300—1
D la gospodarza 6 mórg ziemi w których znajduje się ruda i glina i dom murowany o 2-ch mieszkańach do sprzedania ul. Nowo-Weliana 5 Widzew. 4297
D ługoletni pracownik składów aptecznych, znający gruntownie receptury poszukuje zastępstwa. Oferty w Rozwoju, dla „Jastrzębca”. 4296—2—1
F ortepiany i pianina krajowe i zagraniczne w dużym wyborze, sprze... za gotówkę i na raty, z... wynajem strojenie i reparacja. Grzegorzewski Piotrkowska 117 Telefon 1402. 2032—15w—12
J est do sprzedania 8 mórg gruntu. Jest pół morgi brzożowego zagaju i co się znajduje na gruncie. Gmina Ręczniew, kolonia Nowy-Malanów, sprzedam za 1300 rb. Wiadomość na miejscu u Franciszka Kowalskiego.

K rawcowa poszukuje roboty w domach prywatnych Nawrot 37 m. 16. 4286—1
K orepetytor z praktyką przy sposobu do szkół średnich rządowych oraz i na świadectwa ul. Targowa 55 m. 49 od 7 do 8 w. 2661—6—1
K awaler, może wziąć pod opiekę mieszkanie miejskie, wyjeżdżających na lato wzamian za korzystanie z jednego pokoju. Oferty w Rozwoju sub „Solidny”.
K awiarnia do sprzedania w dobrym punkcie i niedrogo Wiadomość Gubernatorska nr. 40 m. 16. 4270—3ss—1
L okal z mieszkaniem od 1-go lipca do wynajęcia zdalny na interes, dla stowarzyszenia, szkoły freblowskiej, itp. Tamże 1 pokój z kuchnią Szkoła 5. 4220-3-2
L akiernik potrzebny Średnia nr. 35. 4252—3—1
M aszyny 2 Singera prawie nowe bębnowe i maszyna za 18 rb. ul. Piotrkowska 103—5. 4237—3—2
M am letnie mieszkanie do wynajęcia pod Strykowe m. Wiadomość Jan Chędzelski wieś Sosnowiec-Pieńki. 4257—1
M eble sprzedam z czterech pokojów zabezpieczony z powodu wyjazdu ul. Zawadzka 40 m. 17. 4295—1
M ała ślusarnia natychmiast do sprzedania. Oferty Rozwój „Ślusarnia”. 4251—3—1
M amka młoda wiejska poszukuje miejsca ul. Czerwona nr. 66 m. 12. 4276—1

M łody człowiek z 4-o klasowym wykształceniem poszukuje posady w biurze, kantorze lub innym interesie łaskawie oferty składać dla E. D. w „Rozwoju”. 4217—3—2
M iezkania składające się z 1, 2, 3 i 5 pokoi z kuchnią tanio do wynajęcia od lipca wiadomość na miejscu Lipowa 33 lub ul. Widzewska 104 m. 8. 4230—349—1
N owe magle do sprzedania Fabryka magli Zgierska 24. 4299—2s—1
N owy kurs od czerwca. Kursy przygotowawcze na świadectwa nauczycielskie, aptekarskie, rangę Mikołajewska 22—9. 4255—10*—1
O górki kwaszone przezimowane w stawach znane ze swej dobroci do sprzedania u Probolowskiego Staro-Zarzewska 19 4161—3—3
O kazyjnie do sprzedania otomana kryta zielonym pluszem Andrzeja nr. 1 w Zakładzie Tapicerskim. 4238—3—2
P okój umeblowany, elektryczność, wygodny, do wynajęcia 15 rb. miesięcznie Juliusza 31 m. 12 róg Przejazd. 4047-3sw-3
P otrzebna służąca uzdolniona do wszystkiego rosyjanka ul. Emilii 18 m. 3. 4302—2—1
P lac do sprzedania 30 na 80 w Aleksandrowie blisko cmentarza Wiadomość Konstantynowska nr. 84 m. 23. 4284—3—1
P otrzebny drogista z dobrmi świadectwami i z niemieckim. Oferty „Potrzebny”. 4156-2*-2

Popularna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa.

Onegdaj o godzinie 4-ej po południu, w lokalu 3-go oddziału straży Ogniowej Ochotniczej (Mikołajewska nr. 54) odbyło się organizacyjne zebranie tej kasy, w obecności inspektora do spraw drobnego kredytu przy rządzie gubernialnym p. M. N. Krestjanowa.

Na przewodniczącego powołany p. Antoni Rogacki zaprosił na asesorów pp. Łukasza Szmigielskiego, Wojciecha Michalczewskiego i Stefana Ptaszyńskiego, a na sekretarza p. St. Grzymalskiego. Odczytano ustawę towarzystwa, którego członkami mogą być tylko stolarze.

Ma ono na celu dopomaganie swoim członkom do zbierania oszczędności oraz ułatwienie im obrotów i ulepszeń, jak również kupno inwentarza za pomocą udzielania pożyczek, tudzież przez przyjmowanie pośrednictwa przy obrotach gospodarskich tychże członków.

Uchwały członkowskie określono na 50 rb.; wysokość udzielanych pożyczek za poręczeniem rb. 300 na zastaw wyrobów rzemieślniczych rb. 1000.

Zebrani uchwalili 1) upoważnić radę do wydatkowania w r. 1913-14, według ułożonego budżetu rb. 1661 kop. 50, z prawem przekroczenia tej sumy w razie potrzeby o 10 proc; 2) od wkładek oszczędnościowych za rocznem wypowiedzeniem płacić 6 proc., za półrocznem 5 proc., trzechmiesięcznem 4½ proc. i na każde żądanie 4 proc.; 3) procent od pożyczek pobierać w stosunku 8½ od sta; 4) aby zarząd wspólnie z radą wyedłali krótkoterminowy kredyt w oddziale banku państwa i w innych instytucjach bankowych; 5) upoważnić zarząd do wydania u władz pozwolenia na przyjmowanie w poczet członków nietylko stolarzy, lecz i czeladź innych rzemiosł i robotników; 6) przy stać do biura informacyjnego przy 2-ym Towarzystwie Pożyczkowo-oszczędnościowem.

W końcu zebrania dokonano wyborów zapo-
mocą głosowania tajnego.

Do zarządu wybrani zostali pp. Antoni Rogacki, Jakób Leśniewski, Mateusz Lewalski, Łukasz Szmigielski, Adam Chudziński, jako kandydaci pp. Jan Krebs i Adam Kuliński.

Do rady pp. Aleksander Szulkowski, Wojciech Michalczewski, Szymon Muranowicz, Antoni Chmiela, Władysław Malecki oraz jako kandydaci pp. Jan Ciepły i Józef Engelhardt.

Do komisji rewizyjnej weszli pp. Jan Zagner, Stefan Grzymalski, Konrad Raczynski; jako kandydaci pp. Michał Dziudziński i Józef Wodźwodzki.

(a)

Z piśmiennictwa.

Biblioteka „Techniczno-przemysłowa”.

Od redakcyi tego wydawnictwa otrzymaliśmy następującą odezwę z prośbą o przedrukowanie: Piśmiennictwo polskie w zakresie wiedzy technicznej jest bardzo ubogę w porównaniu z dorobkiem innych narodów i stan ten zmienia się na lepsze bardzo powoli.

Brak powyższy jest tembardziej rażący, że udział społeczeństwa polskiego w tej dziedzinie pracy kulturalnej nie napotyka nieprzewidywalnych przeszkód, jak to się dzieje np. na innych placówkach. Wobec słabego rozwoju szkolnictwa specjalnego, piśmiennictwo zawodowe dostępne dla szerokiego ogółu, dające bezpośrednie korzyści materialne w postaci praktycznych wskazań i szerzące w szerokich kręgach pracowników przemysłu ducha postępu, technicznego, stanowiącego główną broń w walce o byt narodowy ma przed sobą duże zadanie do spełnienia.

W obecnej chwili znaczenie piśmiennictwa zawodowego w naszym życiu przemysłowem jest zbyt małe. Aby choć w części zaradzić temu, współnastępcy „Przeglądu Technicznego” postanowili rozszerzyć zakres swej dotychczasowej działalności i rozpocząć wydawanie „Biblioteki Techniczno-Przemysłowej”, którą prenumeratorzy pisma mogą nabywać z odpowiednią zniżką.

Pierwszy tom Biblioteki Przemysłowo-Technicznej p. t.:

Frederic Winslow Taylor, „Zasady naukowej organizacji zakładów przemysłowych”. Z przedmową prof. Lwowskiej Szkoły Politechnicznej, Aleksandra Rotherta, w przekładzie H. Mierzejewskiego, inż. mech. Str. 113, z ilustracyami 10, znajduje się już w handlu księgarskim. Cena 50 kop.; dla prenumeratorów „Przeglądu Technicznego” 25 kop.

Na dalsze tomy złożą się następujące prace, przyobiecane nam przez autorów. Stanisław Wysocki, inż. „Urządzenia elektryczne”; Wiesław Chrzanowski, prof. „Wybór silnika napędowego”; Edward Potemski, inż. „O instalacjach domo-

wych prądu słabego”; Karol Nowicki, inż. „Wyzyskanie opaku w instalacjach kotłowych i badanie jego wydajności”; Stanisław Praus, inżynier „Metalografia”.

Biblioteka Techniczno-Przemysłowa będzie się ukazywać w liczbie od dwóch lub więcej tomów rocznie, stosownie do środków materialnych i poparcia przez ogół czytelników pisma stowarzyszenia techniczne, koła przemysłowe i inne instytucje, mające na celu szerzenie wiedzy technicznej.

Za najpożytejsze wydawnictwa uważalibyśmy te, które mogłyby wywrzeć wpływ bezpośredni na podniesienie naszej wytwórczości przemysłowej pod względem jakościowym i ilościowym. A więc w zakresie odlewnictwa, które mogłoby być jedną z podstaw przemysłu maszynowego w Polsce i które ze względu na panujące (z małymi wyjątkami) zacofanie techniczne w naszych licznych odlewniach wymaga gruntownej reorganizacji, byłyby bardzo pożądane wydawnictwa, dotyczące prowadzenia kopalni, zarządzania laboratorjów i chemicznych przy mniejszych odlewniach, maszyn, formowania i t. p. W zakresie praktyki warsztatowej byłyby ze wszelkich miar pożądane podręczniki traktujące o nowoczesnych metodach obróbki, np. o stosowaniu tokarek szybkoobrotowych, o frezowaniu i szlifowaniu, o sporządzaniu przyrządów do masowej obróbki, o piecach do hartowania, o stali szybko tnącej, o wytaczaniu, o zakładaniu i prowadzeniu pędni i t. p. W zakresie gospodarki przemysłowej na pierwszy plan wysuwają się podręczniki o nowoczesnej kalkulacji przemysłowej, o organizacji wydziału kupna materiałów surowych, o organizacji warsztatu, o racjonalnem prowadzeniu stacji maszyn i odpowiednim doborze silników. Nie znaczy jednak, aby w zakresie wydawnictw Biblioteki Techniczno-Przemysłowej nie miały wchodzić podręczniki z innych dziedzin techniki z zastrzeżeniem, że pierwszeństwo będą miały prace utrzymane w charakterze praktycznym.

To też rozpoczynając wydawanie Biblioteki Techniczno-Przemysłowej, zwracamy się do specjalistów i praktyków z prośbą o współdziałanie w naszej pracy i o pisanie dla nas książek i podręczników, które wydawać będziemy w miarę sił i możliwości.

5)

A. CONAN DOYLE.

Zemsta archeologa.

(Ciąg dalszy — patrz № 112.)

— Jeszcze jedno tylko; jakże się jej pozbyłeś po tych trzech tygodniach?

— No, wiesz przez ten czas ochłodził mi trochę obojętne, rozumiesz. Ona nie chciała pod żadnym warunkiem wrócić tu i pokazywać się na oczy ludziom, którzy ją znali w Rzymie. Co do mnie zaś... wiesz, jak mi Rzym jest potrzebny. Tesknilem już bardzo za swym zajęciem... był to więc dość ważny powód naszej rozłąki. W końcu stary jej ojciec zjawił się w hotelu w Londynie i zrobił mi awanturę. Cała ta sprawa tak mi już kością w gardle stała, że byłem wreszcie zadowolony, że się jej pozbyłem, mimo, że mi strasznie w pierwszym czasie brak jej było. Czuję się szczęśliwym, że się ostałem z tej niesmacznej aery wywinął. No, sądzę, że mam zaspokoić twoją ciekawość i polegam na tobie, że nie powtórzysz nikomu, co tu ode mnie usłyszałeś.

— Ależ kochany Kennedy, ani mi się nie śni powtarzać to komuś. To co od ciebie usłyszałem, nadzwyczajnie mnie zainteresowało, gdyż pozwala mi wnikać w twój sposób zapatrywania się na rzeczy, który jest tak zupełnie różny od moich poglądów. Ja tak mało dotychczas znałem życie! A teraz chciałbyś się zapewne czegoś dowiedzieć o mojej katakumbie. Naprawdę bym ci się jednak starał ją opisać, gdyż jej absolutnie według opisu nie poznasz i nie znajdziesz. Pozostaje mi więc jedno tylko; wziąć cię tam ze sobą.

— Ach! toby było wyborne!
— Kiedybyś chciał pójść tam ze mną?
— Im prędzej, tem lepiej. Drzę z niecierpliwości widzenia jej.

— Dobrze więc. Noc jest cudowna, mimo, że chłodna. Gdybyś chciał, mogliśmy się tam za godzinę wybrać. Musimy być bardzo ostrożni, aby utrzymać rzecz w tajemnicy. Gdyby nas ktoś tam tak we dwójkę szukających zobaczył, zarazby się domyślił, że się coś święci.

— Rzeczywiście, nie możemy być dość ostrożni. Czy to daleko?

— Kilka mil stąd.

— Czy to nie zanadto daleko, żeby pójść pieszo?

— O nie. Łatwo tam zejść bez zmęczenia.

— Chodźmy więc, bo dorożkarz nawet gotów powziąć podejrzenie, gdy zsiądziemy w otwartym polu wśród nocy.

— Więc spotkamy się u bram Via Appia o północy... dobrze? Muszę jeszcze wrócić do swego mieszkania, aby się zaopatrzyć w świece, zapalki i t. p.

— Dobrze. Bardzo to uprzejmie z twojej strony, kochany Burger że mnie przypuszczasz do tajemnicy i obiecuję ci, że nie będę pisał o tem, póki ty swego sprawozdania nie opublikujesz. Dowidzenia na razie. Więc o północy przy bramie na Via Appia!

Zimne, czyste powietrze nocne rozbrzmiewało dzwicznym wydzwanianiem godziny północnej przez wieżowe zegary, gdy Burger ot lony w długi włoski płaszcz wyszedł z mieszkania swego na rendez-vous ze swoim przyjacielem.

Kennedy wynurzył się z cieniów i wyszedł na jego spotkanie.

— Jesteś tak gorliwy w pracy, jak zapalczysty w miłości! — zaśmiał się Burger.

— Tak jest; czekam tu na ciebie już od pół godziny.

— Spodziewam się, żeś się przed nikim nie zdradził, dokąd idziemy?

— Nie jestem przecież taki głupi — brzmiała ostra jego odpowiedź. — Na Jowisza, przeznarzęm do szpiku kości. Chodź prędko, Burger to się rozgrzejemy!

Po szorstkich kamieniach gościńca rozbrzmiewała twardo odgłos kroków, gdy szli po owej sławnej drodze, rozczarowującej po tam wszystkim, co się o niej czytało i słyszało.

Dwaj chłopcy, wracający do domu z winiarni, kilka wozów, wiozących płody wiejskie do Rzymu, to było wszystko, co spotkali po drodze.

Postępowali szybkim krokiem wzdłuż obrzymich grobowców, zarysowujących się wyraźnie w ciemności po obu stronach gościńca, aż doszli do katakumbów św. Kaliksta i zobaczyli naprzeciw siebie przy świetle księżyca ogromną, okrągłą basztę Cecyli Metelli.

Tu zatrzymał się Burger, oparłszy obie ręce o błoda.

— Masz dłuższe nogi ode mnie i więcej wprawy w chodzeniu — rzekł, śmiejąc się. — Zdaje mi się, że tu gdzieś musimy skręcić. Tak jest, o tu za węglem trattorii. Wchodzimy teraz na bardzo wąską ścieżkę. Ja pójdę naprzód, aby ci wskazać drogę.

Zapałł latarkę, której światło umożliwiło im poruszanie się naprzód po tym wązkim, nierównym szlaku, wijącym się przez bagna Kampanii.

Wielkie akwadukty starej Romy rozciągały się przed nimi, ak obrzymia gąsienicą w poprzek oświetlonego księżycowem światłem krajobrazu, ścieżka poprowadziła ich pod jeden z ogromnych łuków i przez rzędy kruszących się murów, pozostałych jeszcze ze starej areny.

(d. c. a.)

Dr. med. P. Langbard

Zawadzka 10.

b. asystent kliniki berlińskiej, specjalista chorób wenerycznych, skórnych, włosów niemocy płciowej. Przy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „606” — „914”. Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny. Badanie nerek, pęcherza i kanału. Endoskopia i cystoskopia. Godziny przyjęć: od 8-1 i od 4-8 dla pań od 5-4-ej.

Dr. med.

G. ZAND-TENENBAUMOWA

Piotrkowska 145, tel. 24-16.

Akuszerya, choroby kobiece i narządów moczowych (cystoskopia i ureteroskopia). Przyjmuje od 8-ej do 6-ej. 1714

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe

Dr. Stanisław Piekarski

PIOTRKOWSKA № 115.

Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331—r.

Dr. H. Sadekowiński

Piotrkowska 120.

Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszek).

Codziennie od 8—10 rano i od 5 do 7 po poł. Telef. 23-10. 259

Dr. W. Outkiewicz

Specjalność: choroby skórne weneryczne 8^{1/2}—10^{1/2}, rano i od 4—7^{1/2} w. W niedziele od 9—12 rano. Zielona 19. 347r.

Dr. LITMANOWICZ

Krótką 12.

Choroby nerek, pęcherza, cewki i t. p.

Przyjmuje do 10 rano i od 4—8 Telefon 18-61. 3011

Dr. Sonenberg

Choroby, skóry, dróg moczowych i weneryczne. Cegielniana 14. Od 11-1 i 5-7^{1/2}

Dr. A. Groszlik

Zachodnia 68, (przy Zielonej). Choroby skóry i włosów, weneryczne i dróg moczowych. Instytut Röntgenologiczny i światłolecznicy. Badanie krwi na syfilis. Od 8^{1/2}—11^{1/2}, r. i od 5—2. Niedziele i święta 9-12 r. 305

Dr. LEWKOWICZ

choroby skórne, weneryczne i niemocy płciowa Konstantynowska 12.

Przy syphilisie (zastosowanie preparatu „606” — „914”, od 5—1 i 6—8, dla pań od 5-6 w Niedziele 9-8. Osobna poczekalnia.

Przejazd № 8.

(starszy) Telef. 17-14

Dr. FRANCISZEK

KOZIOLKIEWICZ

mieszka obecnie Przejazd № 8, front, I-e piętro. Przyjmuje od 9^{1/2}—12 i od 6—8 w.

Dr. H. Rueger

Nawrot № 1.

Choroby wewnętrzne.

Przyjm. p. poł. 4—6. 3820

Dr. Jan Cadarski

Akuszerya,

choroby chirurgiczne i kobiece przyjmuje do 10 r. i 4—6 po poł. ul. Cegielniana 9 m. 4. 3326

Potrzebna zdolna krawcowa

do domu prywatnego. Oferty w adm. Rozwoju pod lit. „K. Z.”

Dr. Feliks Skusiewicz

Andrzeja 13

Choroby skórne, weneryczne moczopłciowe.

Przyjmuje: od 9^{1/2} do 11-ej i od 5—8. W niedziele i święta od 9^{1/2} do 12-cj. Telef. 25—26. 507-r.

Dr. med. Wincenty

ŁUKASZEWICZ

b. kliniczny dr. w Petersburgu Długa 19.

Ch. wewnętrzne, kobiece, dzieci. Od 10—11 r. i od 4—6 w. 1576

Dr. B. REJT

Średnia 5. Średnia 5.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syphilisu salvarsanem Ehrlich-Hata 008 i 914 (wśródrynie). Leczenie elektrycznością: elektroliza (usuwanie szpecących włosów) i oświetlenie kanału (ureteroskopia). Godziny przyjęć: od 9 i pół do 12 i pół i od 5 do 7 i pół wiecz. w niedziele od 10-ej do 2-ej po południu Dla W. Pań osobna poczekalnia. 1281

Dr. Eugenia

KERER GERSZONI

choroby kobiece.

Piotrkowska 121, tel. 18-07, przyjmuje codziennie od 5—6 po poł. W niedziele od 9—12-ej. 2721

Ważne dla chorych, cierpiących na płuca.

Niniejszem uważam sobie za obowiązek podziękować za doskonały środek p. n. „Fagosol”, który mnie wyleczył zupełnie z choroby, określonej przez lekarzy, jako suchoty płuc. Jestem teraz, Bogu dzięki, zupełnie zdrowy i radzę wszystkim chorym na płuca używać „Fagosol”.

Możecie Panowie ogłosić, jeżeli chcecie, moje podziękowanie, a ja osobiście powiem to samo każdemu, co się zgłosi do mnie. Niech was Bóg nagrodi za dobry środek, bo zwątpiłem zupełnie o wyleczeniu.

Adres mój: M. Koncziaty. Piaseczno, dom własny.

Listów takich otrzymujemy wciąż setki.

Jak widzimy z powyższego listu, zażywanie Fagosolu wystarcza do wyleczenia sięwkrótkim czasie z chorób dróg oddechowych.

Fagosol leczy krótko i radykalnie: bronchit, astmę, katar, oraz wszelkie zastarzałe kaszle i katary płuc.

Fagosol dostać można we wszystkich aptekach i składach materiałów aptecznych. 1529

Dr. L. PRYBULSKI

Choroby skórne, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczopłciowe i niemocy płciowa Leczenie syphilisu EHRlich-HATA „606” — „914”

Ul. Południowa № 2, telef. 13-59. Przyjmuje od godz. 8—1 r. i od 4—8 w. panie od 5—6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia. 2428

Choroby uszu, gardła i nosa

Dr. B. CZAPLICKI

ordynator szpitala Anny-Mary i Piotrkowska № 120.

Przyjmuje od g. 11—12 rano i od 5—6^{1/2}, p. p. w niedziele i święta od 10—11 rano. 3474

WYSTAWA PSÓW.

Rada Warszawskiego oddziału, Cesarskiego Towarzystwa prawidłowego myślistwa, podaje do wiadomości, że XI warszawska Wystawa psów rasowych otwarta zostanie w ogrodzie Tow. (Nowy-Swiat 35) dnia 5 czerwca i trwać będzie do 8 czerwca r. b. włącznie. Zapisy przyjmuje do 3 czerwca Kancelaria Tow. gdzie można również otrzymać warunki wystawy. 1391

Ogólnie znana lecznica zębów lekarza d-ty H. Pruss.

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145. 1595
Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorjum techniczne do wprawiania sztucznych zębów. Plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty. Reparaty sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo niskie.

SOLEC

Sezon od 20-go maja do 20 września.

Zakład Wód Mineralnych Siarczano-Słonych. 1011

znanych ze swej skuteczności w reumatyzmie, artretyzmie, nerwobólach, zolzach, chorobach skórnych, przymocie w jego najcięższych formach i powikłaniach, wprowadza w roku bieżącym **NOWY DZIAŁ LECZENIA FIZYKALNO-DYETETYCZNEGO**. Hydroterapia, kąpiele słoneczne, powietrzne, w lesie sosnowym (250 morgów). Gimnastyka lecznicza, oddechowa, masaż, elektryzacja, kuchnia jarska-dyetyczna. Prowadzić dział ten będzie pod ogólnym kierunkiem naczelnego lekarza Zakładu Soleckiego dr. Wł. Daniewskiego, b. lekarz lecznicy dr. Tarnowskiego w Kosowie dr. med. St. Kelles-Krauz. **Ceny niskie.** Całkowite utrzymanie i kuracja od 60 rb. miesięcznie. Dojazd przez stację kolejową Kielce, skąd powozami 7—9 godz. samochodem 4—5 godzin do Zakładu. Informacyj, prospektów udziela gratis Zarząd Solca, poczta Stopnica, g. Kieleckiej i dr. med. Kelles-Krauz. Radom, Lubelska 20, w sprawach nowego działu.

Jedyną w swoim rodzaju niebywała nowość!

Tysiące podziękowań. 431

PIERWSZA LECZNICA lekarzy specjalistów dla przychodzących chorych

Piotrkowska 45 (róg Zielonej). Tel. 90-13.

Wewnętrzne i nerwowe dr. Szwarcwasser od 10—11 i 4—5 codziennie.

Choroby skórne i weneryczne dr. L. Prybulski niedziela, wtorek, czwartek, piątek od 1^{1/2}—2^{1/2}, sobota, poniedziałek, środa, od 8—9 wieczorem. 3861

Choroby chirurgiczne dr. M. Kantor od 2—3 i od 7—8 w. codz.

Choroby kobiece dr. M. Papierny od 3—4 codziennie.

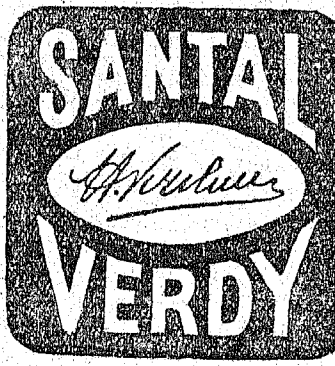
Choroby oczu dr. B. Donchin. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 9—10 rano. Niedziela, piątek, sobota od 1—2 po poł.

Choroby nosa, uszu i gardła dr. C. Bium. Poniedziałek, wtorek, środa, czwartek od 1—2. Piątek, sobota, niedziela od 9—10 rano.

Choroby dzieci, miejsca porad dla matek dr. Lipszyc codz. od 1—2.

Analiza krwi, wydzielin, moczu. Szczepienie ospy od 1—2 po południu. Badanie mamek.

— Porada dla niezamożnych 50 kop. —

SANTAL VERDY'EGO

nieszkodliwy, bezwzględnie czysty, o działaniu leczniczym niezawodnym; leczy radykalnie szybko rzeżączki świeże i zastarzałe, oraz wszystkie choroby dróg moczowych. Laboratoires Bernat et Verdeille 20, rue Rambuteau Paris. Sprzedaż we wszystkich aptekach i składach aptecznych. Żądać podpisu. 347.

Warszawskie Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Nieszczęśliwych Wypadków

ma zaszczyt zawiadomić, że dla P. P. Członków rejonu kódzkiego i tomaszowskiego odbędzie się

zebranie przedwyborcze

w Łodzi we wtorek dnia 20 maja r. b. o godz. 8-ej wieczorem w lokalu Stowarzyszenia Techników przy ul. Spierowej Nr. 21, na które uprzejmie zaprasza P.P. Członków Zarząd. 1728

Dr. S. SZNITKIND

Średnia 2. 1117

Choroby skórne, (włosy), i moczopłciowe, kosmetyka lekarska weneryczne.

Przyjmuje od 8-ej do 2-ej po poł. i od 1 i pół do 9 w., damy od 4 i pół do 6-ej

Dr. med. Bolesław Kozłowski

PIOTRKOWSKA 53.

choroby uszu, nosa, gardła i chirurgiczne 3617 przyjmuje do 11 r. i od 4—7 popoł.

Dr. med. W. KOTZIN

Ul PIOTRKOWSKA 71

Choroby serca i płuc, przyjmuje od godz. 10—11 rano i od 4—6 pp. 2763r

№ telefonu 21-19

Zdolni robotnicy

na pończoszniczych maszynach „Standard” mogą się meldować w pończoszarni ul. Widzewska nr. 161. 1748

Różne mieszkania

od 1 do 6 pokoi z kuchnią i wygodami mogą być z wannami i światłem elektr. oraz sklepy na Piotrkowskiej 17, od 1/14 lipca r. b. rozmówić się można od godz. 12 w poł. do godz. 3-ej po poł. codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt. Obejrzeć zawsze. 1710

W Rudzie Pabianickiej

jest jedna morga gruntu do sprzedania przy tramwaju naprzeciw nowo-budującej się fabryki pana Ajznera. Blizsze wiadomości u dzielnia p. B. Sindermann, Łódź, Mikołajewska № 95. 1722

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopłciowe. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8. Dla pań 5-6 poczekalnia oddzielna. W niedziele od 8—1-ej. Krótka 5, telef. 26-50. 1887

LEKARZ - DENTYSTA

PIOTR WŁODARSKI

Piotrkowska № 113 m. 13. Przyjmuje od 9-1 i od 5-7^{1/2}, 1498

Dr. med. J. Szwarcwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszek i przemiany materii (cukrowa, podagra, otyłość itd.). Niezbędne dla dyagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydzielin krwi w laboratorium własnym. Od 1—1 rano i od 5—7^{1/2} po południu. 165

AKUSZERKA

masażystka, przyjmuje chore, udziela porad. Dyskrecja zapewniona. Biednym ustępstwo. Piotrkowska 223 m. 19. 1708

Dr. M. PAPIERNY

AKUSZER i SPECYALISTA CHORÓB KOBIECYCH ulica Południowa Nr. 23 Telefon 16-85.

Przyjmuje do 11 rano i od 4^{1/2} do 6^{1/2} po poł. 3351

LUNA

Od dzisiaj demonstrowamym będzie tryumf sezonu!!!
Sensacya! **Sensacya!**
Wspaniała tragedia
 w 6-ciu częściach **2500 metrów długości.**

LUNA

KLEOPATRA

(królowa Egiptu)

ze znaną amerykańską pięknoscią panią **Helena Gardner** w głównej roli.

Osnuta na tle starożytnem.

Tragedya wywiera na widzu wielkie wrażenie.

Początek przedstawień: $\frac{1}{2}$ —6, $\frac{1}{2}$ —8 i $\frac{1}{2}$ —10 wieczorem.

Ceny miejsc zwyczajne.

Ceny miejsc zwyczajne.

Passe-partout nieważne.

1501

Niniejszem mamy zaszczyt prosić szanownych kolegów na

ZEBRANIE

mające się odbyć dnia 21 maja r. b. o 8 wieczorem w lokalu „Meisterhaus”

Z szacunkiem

Zarząd Związków Łódzkich Farbiarzy.

1475

Organizuje nowe komplety w różnych godzinach

Kursy przygotowawcze na świadectwa:

nauczycielskie, aptekarskie, na rangę i t. p.

Zapisy codziennie od 5 do 10 w. Mikołajewska 22-11.

ODEON

Dyr. S. SLIWIŃSKI

Od wtorku 20 do piątku 23 maja 1913 r. wielki 2¹/₂ g. program 3 obraz „złotej” seryi fabr. „Cines” w Rzymie

BACHANTKA

w głównej roli słynna artystka królewskich teatrów Margrabianka de San Marino i wiele innych obrazów.

Nad program: Dramat współczesny w 2 aktach w wyk. artystów komedii francuskiej

„ADWOKATKA”.

Najlepszy sextet muzyczny.

1503

Ceny miejsc zwyczajne.

PAWIE do sprzedania Two-

roszyjanki st. Koluszki. Poszukuję w Łodzi pomieszczenia lub oddzielnego domku z podwórkiem na interes handlowy. Wiadomość listownie. Warszawa, Mokotowska 44 Przedsiębiorstwo Luśniaka. 4263-2-1

Potrzebni chłopcy i dziewczęta do lat 15-tu do klejenia torebek papierowych Wiadomość ul. Wólczańska nr. 109 w sklepie. 4260-1

Potrzebny czeladnik lakierniczy Juliusza nr. 19. 4298-2-1

Potrzebna krawcowa do domu prywatnego. Mikołajewska 18 mieszkania 14. 4293-1

Potrzebny człowiek do rozwinięcia ręcznym wózkami i sprzedawania po sklepach śmieci. 50 Długa 61 J. Friedenstab. 4291-1

Potrzebna zdolna prasowaczka i uczennica zaraz ul. Ceglarniana nr. 61. 4288-1

Poszukuję wspólnika z kapitałem 500 rb. do zakładu slusarskiego. Wiadomość w adm. Rozwoju pod lit. R. R. 4287-2-1

Potrzebny człowiek do kreślenia magli ul. Piotrkowska 82. 4149-1

Przybiłała się biała suozka z złotym uchem. Odebrać można Przejazd 39 u stróża. 4245

Poszukuje osoby chrześcijańskiej uczelwy, pracowity, długoletni pracownik jednej firmy Rozwój Oferty „J. B.” 2-w-2

Potrzebna zaraz zdolna koszu-

larka. Południowa nr. 30. Potrzebna zaraz na stałe zdolna prasowaczka ul. Rokicińska nr. 33. 4243-2-2

Potrzebny czeladnik stolarski na meble Skwerowa nr. 15.

Potrzebny zaraz krawiec do pralni chemicznej Piotrkowska nr 116. 4191-3-3

Przebiegłą dziesięciomorgową posiadłość 4 wiorsty od Łodzi sprzedam lub zamienie na restaurację III ul. Zawadzka 10 Niemierski. 4280-1

Piwiarnia w roboczej ruchliwej dzielnicy miasta tylko choroba żony zmusza mnie sprzedać Zawadzka 10 Niemierski. 4282-1

Restaurację III miasto fabryczną blisko Łodzi sprzedam lub wydzierzawię. Niemierski ul. Zawadzka 10. Tamże asanizacyjne przedsiębiorstwo dające zysku tygodniowo, netto 50 odstąpię. 4281-1

Rower z wolnym kołem prawie nowy do sprzedania Dzielna nr. 40 m. 1. 4138-3-2

Skupuje i sprzedaje używaną damską, męską i dziecięcą garderobę Michałina Jachowicz Łódź, ul. Juliusza nr. 18, prawa oficyna, I sieni, 29, III piętro. 4259-10-2

Subjekt drogistowski z 4-6 letnią praktyką poszukuje posady w składzie aptecznym. Łaskawe oferty składac w Rozwoju dla B. J. 4218-3-2

Sklep do sprzedania, ul. Benedykta 66. 4160-3-3

Sklep z pokojem do wynajęcia od 1 lipca, Andrzeja 34.

Sprzedam sklep i garniturek mebli salonikowych zaraz z powodu ważniejszego interesu, Przejazd 35. 4158-3-3

Sklep rzeźniczy z wszystkimi przyrządami do wynajęcia lub na filię, ul. Rybna nr. 5.

Sklep do sprzedania z powodu zmiany posady Ludwiki (Luizy) nr. 11. 4184-3-3

Skrzypce stare, o silnym tonie, z futerałem do sprzedania za 22 rb. ul. Główna 40 m. 22 od 7-8 wieczorem. 5981-3-3

Sprzedam kredens 30 otomana 15 szafa 25 Składowa 21-14 4272-4.23.28.31-1

Sklep do sprzedania spożywczo-dystrybucyjny bardzo tanio z powodu wyjazdu ul. Gubernatorska nr. 9. 4284-58s-1

Sprzedam sklep zaraz niedrogo Towarowa 28. 4262-3-1

Wspólnika do interesu świetnie prosperującego, handlowiec pożądanym wymagana gotówka 5000 Zawadzka 10 Niemierski.

Warsztat slusarski do sprzedania, oraz szopy z balów do rezebrania Ozorkowska 12 róg Zarzewskiej. 4243-3*-1

W pięknej, suchej, lesistej miejscowości kilka mil od Łodzi; z ciągłą komunikacją kolejową jest do odstąpienia, przy inteligentnej chrześcijańskiej rodzinie pokój. Na żądanie, z całodziennym utrzymaniem. Może być dla małżeństwa, lub pojedynczych osob. Warunki przystępne. Chcącym prowadzić gospodarstwo pozwala się korzystać z kuchni. Wiadomość: Dzielna 40 m. 1 od 7-iej do 8-iej wiecz. 3970-3-1

ZGUBIONO jadąc do Zgierza damski woreczek zawierający kilkadziesiąt rubli. Uprasza się sumiennego znalazcę zwrócić za nagrodą ulica Zgierska 54-11. 4235-2-2

Zaginęła suczka jamnik z marką Z nr. 470. Proszę odprowadzić Wólczańska nr. 179. 4253-1

Zęby sztuczne stare, złoto platynę kupuję płacę kop. 15 za ul. Konstantynowska 55-4 Szymański. 4290-1

Zaraz potrzebny czeladnik Siodlarski Nawrot 39 m. 18. 4236-3-1

3 pokoje z kuchnią pokojem dla służącej wszystkie wygody ogród do wynajęcia Widzewska 135. 4259-3*-1

Zagubione dokumenty.

Anna Duczek zagubiła paszport wydany z gminy Budziszewice, pow. rawskiego, gub. piotrkowskiej. 4274-3-1

Antoni Sobczak zagubił paszport wydany z gminy Koźmin, gub. kaliskiej. 4254-3-1

Antoni Mendakiewicz zgubił paszport wydany z gminy Suchedniów, gub. kieleckiej. 4267-3-1

Chaja Sura Zagdańska zagubiła paszport wydany z Szydłowca, gub. radomskiej, pow. końskiego. 4277-3-1

Fryderyk Minich zagubił paszport wydany z gminy Nowosolna, gub. piotrkowskiej. 4249-3-1

Olga Tebus zagubiła kartę od paszportu wydaną z fabryki Tinemanna. 4283

Leon Ogiński zagubił paszport, wyd. z gminy Rusocica, gub. kaliskiej pow. Kowskiego. 4167-3-2

Stanisław Bożyk zagubił paszport wydany z gminy Popiń, gub. piotrkowskiej. 4255-3-1

Stefan Nawrocki zgubił paszport wydany z gminy Dombroszyn, pow. konińskiego, gubernii kaliskiej. 4261-3-1

Władysław Sylwestrzak zagubił paszport, wydany z powiatu łączyckiego, gm. Witonin, 4228-3-2

Wiktoria Lechowska zagubiła paszport, wyd. z gm. Busko. 4178-3-3

Zaginął paszport na imię Józefa Czupera, wydany przez wójta gminy Kuźnica, powiatu grebo-wskiego, 4247-3-1

Zaginął paszport wydany z gm. Habiłlice, pow. piotrkowskiego. 4275-3-1

Zaginęła karta od paszportu wydana z fabryki Wojdyłowski, na imię Lenca Mikołaja. 4289

Zaginął paszport, na imię Stefana Zawadowskiego, wydany z gminy Harchówka, pow. sieradzkiego, 4585-3-1

Zaginęła karta od paszportu na imię Oskara Dero wydana z fabryki Franciszka Ramiecha. 4301-3-1

Zaginął paszport, wydany z gub. berli kaliskiej, powiatu tureckiego, gminy Niewiesz, na imię Jana Zaremby 4292-3-1

Zygmunt Lewandowski zagubił paszport, wyd. z magistratu łódzkiego. 4301-3-1

CASINO „ZEMSTA”

wstrząsający dramat z życia cyrkowego w ? cześciach, w wykonaniu znakomitych artystów królewskiego teatru w KOPENHADZE. Artystyczna serya „Nordisk”.

„Pokson detektywem” amerykańska komedia w wykonaniu znakomitego komika Poksona.

„BYTTA” dramat w kolorach.

Od dziś do piątku 23 maja włącznie, między innymi:

Orkiestra koncertowa „Sextet”.

Rozdaje się 10,000 paczek bezpłatnie!

PROSTY ŚRODEK LECZĄCY REUMATYZM WE WSZYSTKICH POSTACIACH OFIAROWUJE SIĘ OBECNIE PUBLICZNOŚCI ZUPEŁNIE DARMO TYTUŁEM PRÓBY. WYLECZONO MNÓSTWO WYPADKÓW ZASTARZAŁYCH OD 30 I NAWET 40 LAT.

Rysunek № 1. Kość biodrowa zdrowego człowieka ma błyszczący wygląd i jest koloru błękitnawo-niebieskawego.

Patrz rys. № 2.

Na zasadzie: „trzeba widzieć, by się przekonać”, M. E. TRAYSER z Londynu ofiarowuje każdemu tytułem próby swój środek od reumatyzmu na własny koszt. W tym celu rozdaje 10,000 paczek bezpłatnie i dostarcza je każdej osobie po nadesłaniu odpowiedniego adresu M. E. Trayser sam przecierpiał wszystkie męki i zagnał boleści reumatyzmu. W ciągu całego szeregu lat wypróbował niezliczone mnóstwo znanych wówczas środków anti-reumatycznych, lecz bez najmniejszego skutku. Nieraz doznawał takich męk, że musiał zażywać morfinę i wyczerpał wszystkie istniejące środki, musiał się z rezygnacją pogodzić ze swoim losem. Zaczął badać powody i przyczyny reumatyzmu i po wielu eksperymentach udało mu się nareszcie wynaleźć receptę, która go zupełnie wyleczyła. Lekarstwo to wywarło taki dobroczynny wpływ na cały organizm, że postanowił on nazwać ten nowy środek „TRAYSER”. Ci z pomiedzy jego krewnych, znajomych i przyjaciół, którzy również cierpieli na reumatyzm, zostali następnie wyleczeni i wreszcie p. TRAYSER postanowił zaoferować swój środek całemu światu. Lecz zadanie to okazało się prawie niewykonalnym, wobec tego, że prawie każdy już wypróbował setkę i więcej tak zwanych środków i w żaden sposób nie chciał się dać przekonać, że środek od reumatyzmu w ogóle może istnieć. Niemniej, pewien pan, już w podeszłym wieku w Liverpoolu napisał mu, że jeśli p. Trayser pošle mu swoje lekarstwo, to on go jeszcze tym razem spróbuje, lecz wobec tego, że w ciągu 41 roku cierpiał na reumatyzm i przez ten czas prawie majątek wydał na lekarzy i lekarstwa, to nim się nie przekona o wartości środka, nie wyda więcej ani grosza. Próbką została mu nadesłana; następnie kupił więcej i rezultat był nadzwyczajny. Pacjent ten został zupełnie wyleczony. To dało p. Trayser nową myśl i od tego czasu zaczął wysyłać wszystkim na żądanie bezpłatne próbki. Środek ten wyleczył p. Benedykta Kuliczkowskiego w Tarnopolu po 18 letnich cierpieniach. Pan Franciszek Olśzówka w Opolu chorował przez 16 lat i został zupełnie wyleczony przez „TRAYSER”. Stanisław Kuchciński w Rakowie, w gub. Mińskiej, cierpiał przez 20 lat i zupełnie pozbył się swojej choroby. P. Jan Zajackowski w Kleparowie, chorował przez 28 lat na reumatyzm i zawdzięcza swoje zdrowie lekarstwu „TRAYSER”. Pan Stanisław Krawczyk w Warszawie (Praga), zupełnie wyzdrowiał po pięciu letnich ciężkich cierpieniach. P. J. Koniczyn w Żduńskiej Woli, w gub. Kaliskiej wyczerpał się przez 11 lat i został uratowany od pewnej śmierci. Michał Karski w Klonowie, został zupełnie wyleczony po 10-letnich cierpieniach. P. K. Gładysiewicz (Dyrektor Archiwum) w Krakowie cierpiał, przez 17 lat na reumatyzm i wszelki ślad tej choroby zupełnie zniknął wskutek tego środka.

W tysiącach innych wypadków podobnej skutki zostały osiągnięte. Środek ten zdołał wyleczyć mnóstwo wypadków, które dotychczas skutecznie się opierały sztuce lekarskiej, pielęgnacji w szpitalach, wszelkiego rodzaju lekarstwom, elektryczności i t. d., a w tej liczbie wielu osób w wieku 75 lat. Pan Trayser wysyła próbną paczkę każdej osobie, która przeczyta niniejsze oznajmienie, albowiem życzy on sobie dać każdemu sposobność skorzystania z tego szczęśliwego zbiegu okoliczności. Jest to nadzwyczaj skuteczny środek leczniczy i nie ulega najmniejszej wątpliwości, że jest w stanie wyleczyć reumatyzm wszelkiego rodzaju i we wszystkich jego postaciach, nawet w najbardziej uporczywych wypadkach.

Adres p. Trayser jest następujący:

M. E. Trayser, № 124 Bangor House Shoe Lane w Londynie.

Rysunek № 2. Wygląd kości biodrowej w stanie reumatycznym; chrząstka dotknięta jadem reumatycznym przybiera żółty kolor.

D' Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przyjm.: od 8—9 i pół rano i 5—6 i pół po poł. w niedziele i święta tylko rano od 8—10

Dr. med. Z. GOLL

Choroby skórne i weneryczne ul. Mikołajewska 19.

Godziny przyjęć: od 9—12 i od 4 i pół do 7 i pół wiecz., w niedziele i święta od 9 do 12 i pół. Telefonu № 20-60.

Dr. Wacław Bernard

CHOROBY WENERYCZNE, SKORY, DROG MOCZOWYCH Spacerowa № 40

przy Andrzeja. 9—12 $\frac{1}{2}$, r. i 5—7 $\frac{1}{2}$ w.) 1485

DOM

do sprzedania w Ozorkowie murowany, o 6-ciu mieszkaniach, z ogrodem. Cena 2,200 rb., bliższa wiadomość Grabowa № 32 mieszk. 6. 1754

Sklep kolonialny i owocowy

dobrze prosperujący, z dobrą klientelą, wśród miasteczka, z powodu choroby do sprzedania. Wiadomość: ulica Ewangelicka № 2 w sklepie. 1750

DOM

do sprzedania na dogodnych warunkach, Łódź, Nowe Chojny, ulica Szefera № 6. 1752

— Egzystująca od lat 22 —

Pracownia haftów i znaczenia bielizny

B. MAZURKIEWICZOWEJ

Przejazd 16 — m. 24.

Poprzeczna ofloyna, 2 piętro.

- Przyjmuje się uczennice. -

D-ka Felicya Goldberg

Mieszka obecnie ul. Piotrkowska 107.

KASZEL UPORCZYWY, KATAR ZANIEDBANY, MIEŻY OSKRZEL, KATAR, POZOSTAŁOŚĆ PO INFLUENZY BYWAJĄ USUWANE DZIĘKI UŻYCIU **CAPSULEK COGNET** Jest to lek znakomity przeciwko wszystkim CHOROBYM PŁUCNYM PARYŻ. Rue de Saintonge, 43 i wszystkie apteki.

Zarządzający fabryką

mając kilkoletnią praktykę i znając wszelkie załatwianie spraw inspekcyjnych, sądowych, administracyjnych i policyjnych poszukuje posady w Łodzi lub na wyjazd. Łaskawe oferty składać w admin. „Rozwoju”, dla „Zarządzający 7 5”.

1508

BUCHALTER-BILANSISTA

z długoletnią praktyką w kraju i zagranicą, rutynowany handlowiec i bankowiec ustusunkowany, ze znajomością polsk., niemieckiego i rosyjskiego języka poszukuje posady

BUCHALTERA lub ZARZĄDZAJĄCEGO

Łaskawe oferty uprasza się pod „R. S. 100” w Adm. Rozwoju Stanisław Ruździński, szosa Pabianicka 20, m. 5. 1467

Radosna wiadomość!

dla wszystkich cierpiących na łupież i wypadanie włosów. Podajcie mi swój adres tylko w zamkniętym liście i wyślę Wam bezpłatnie celem zaznajomienia się (nie należy przysyłać ani pieniędzy, ani marek) drogocenne wiadomości, radę i książkę darmo. Adresujcie: PSYCHO-FRENOLOG CH. M. SZYLLER-SZKOLNIK, Warszawa Piękną 25—5. 1129

Szkoła przemysłowo-techniczna

Warszawa, Marszałkowska 65, Piękną 38,

Telefon 11-87.

Telefon 11-87

Dyrektor **Wł. PIOTROWSKI.**

Wydziały: przygotowawczy i trzy specjalne: budowlany, chemiczny i mechaniczny. Egzamin przedwstępny od 28-go maja.

Do 1 klas specjalnych przyjmuje się bez egzaminów kandydatów mających 4-o klasowe wykształcenie lub z egzaminu całkowitego lub częściowego. (Wpisowe 76 rb. półrocznie)

Do 3-oh klas wydziału przygotowawczego przyjmuje się jak do klas realnych na zasadzie egzaminu lub odpowiedniego świadectwa. (Wpisowe 40 rb. półrocznie). Szczegóły i programy w kancelarii od 10-ej do 8-ej, podczas wakacji od 12-ej do 2-ej.

W roku 1913/14 zostają wznowione wykłady młynarstwa

1489

Wyższa szkoła kroju i szycia

„Józefiny”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczennice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki.

3456

Na miejscu duży wybór manekinów.

